

An Bhruiséil, 22 Samhain 2019
(OR. en)

**Comhad Idirinstitiúideach:
2018/0224(COD)**

14298/1/19
REV 1

RECH 498	CODEC 1648
COMPET 752	MARE 27
IND 287	DIGIT 172
MI 799	EMPL 572
EDUC 457	CYBER 315
TELECOM 363	CLIMA 307
ENER 509	ESPACE 93
ENV 936	ATO 97
REGIO 211	RELEX 1070
AGRI 559	JAI 1218
TRANS 542	CSDP/PSDC 537
SAN 472	ECO 121
CADREFIN 377	

NÓTA

ó: Coiste na mBuanionadaithe (Cuid 1)

chuig: An Chomhairle

Uimh. an doic. 14016/19
roimhe seo:

Uimh. an doic. ón 9865/18 RECH 272 COMPET 421 IND 153 MI 436 EDUC 245 TELECOM
gCoim.: 170 ENER 224 ENV 413 REGIO 38 AGRI 271 TRANS 248 SAN 181
CADREFIN 79 CODEC 998 IA 189 + ADD 1-6

Ábhar: An pacáiste Fís Eorpach: Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 2021-2027
-Togra le haghaidh RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN
gCOMHAIRLE lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um
Nuálaíocht, lena leagtar síos na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus leathadh

a) Aithrisí

B) Iarscríbhinn IV (sineirgí)

- *Cur chuige ginearálta páirteach*

I. RÉAMHRÁ

1. Ar an 7 Meitheamh 2018, thíolaic an Coimisiún, bunaithe ar Airteagail 173, 182, 183 agus 188 CFAE, a thogra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaitear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus leathadh (2021-2027).
2. Ghlac an Chomhairle cur chuige ginearálta páirteach ag an gcruinniú (Iomaíochas) a bhí aici ar an 30 Samhain 2018.¹
3. Cheap Parlaimint na hEorpa an Feisire Dan NICA (S&D) mar rapóirtéir ar an gClár Réime. Vótáil Parlaimint na hEorpa ar a tuarascáil ar an 12 Nollaig 2018. Ghlac Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa a thuairim ar an 17 Deireadh Fómhair 2018² agus thug Coiste na Réigiúin a thuairim uaidh ag an seisiún iomlánach a bhí aige ar an 8-10 Deireadh Fómhair³.
4. I ndiaidh an séú cruinniú tríthaobhach, arbh é an ceann deireanach é faoi reachtas Parlaimint na hEorpa roimhe sin, a tionóladh ar an 19 Márta 2019, tháinig an Uachtaránacht ar chomhthuiscint maidir le tromlach na bhforálacha den togra le hionadaithe Parlaimint na hEorpa. Ar an 27 Márta 2019, dhaingnigh Coiste na mBuanionadaithe an chomhthuiscint. Ar an 17 Aibreán 2019, vótáil Parlaimint na hEorpa ar a rún reachtach ar an togra.
5. Ní cuid den chomhthuiscint iad na haithrisí nach bhfuil sa chomhthuiscint agus in Iarscríbhinn IV maidir le sineirgí idir Fís Eorpach agus cláir eile an Aontais.
6. Ar an gcaoi chéanna, ós rud é go bhfuil Fís Eorpach nasctha leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI), tá na forálacha uile lena mbaineann impleachtaí buiséadacha idir lúbíní cearnacha agus ní cuid den chomhthuiscint iad. Is amhlaidh atá i gcás forálacha a bhaineann le tríú tíortha comhlachaithe le Fís Eorpach, ar de chineál cothrománach iad.

---

¹ 15102/18 + ADD 1; Ní raibh HU in ann tacú leis an gcur chuige ginearálta páirteach sin.

² 13758/18 (clúdaítear leis an tuairim an Clár Réime agus an Clár Sonrach araon).

³ 13759/18 (clúdaítear leis an tuairim an Clár Réime agus an Clár Sonrach araon).

II. AN OBAIR SA CHOMHAIRLE

7. Le linn Uachtaránacht na hOstaire agus Uachtaránacht na Rómáine, chuir an Mheitheal um Thaighde tús leis an bplé i ndáil leis na haithrisí sin den togra nach raibh ina gcuid den chomhthuiscint. Bunaithe ar an bplé sin a rinneadh, chuir Uachtaránacht na Fionlainne an chéad téacs comhréitigh faoi bhráid na meithle ar an 12 Meán Fómhair 2019. Ó bhí an cruinniú sin ann, tá scrúdú déanta ag an meitheal ar théacsanna comhréitigh na hUachtaránachta a tugadh cothrom le dáta ar bhonn leanúnach.
8. Thairis sin, chuir Uachtaránacht na Fionlainne an chéad téacs comhréitigh faoi bhráid na meithle ar an 7 Deireadh Fómhair 2019 maidir le hIarscríbhinn IV a bhaineann le sineirgí idir Fís Eorpach agus clár eile. Ó bhí an cruinniú sin ann, tá scrúdú déanta ag an meitheal ar théacsanna comhréitigh na hUachtaránachta a tugadh cothrom le dáta ar bhonn leanúnach.
9. Is macasamhail den téacs a leagtar amach san iarscríbhinn a ghabhann le 14016/19 a pléadh i gCoiste na mBuanionadaithe an 20 Samhain 2019 é an téacs a chuirtear i láthair san iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo. Chomhaontaigh an Coiste an téacs gan aon mhodhnú a chur ar aghaidh chuig Comhairle (Iomaíochas) an 12 Márta lena ghlacadh.
10. Tá súil ag an Uachtaránacht go mbainfear amach cur chuige ginearálta maidir lena téacs comhréitigh i ndáil leis na haithrisí agus le hIarscríbhinn IV. Mar a léirítear thuas, tá forálacha eile ann fós atá idir lúibíní cearnacha i gcodanna eile den téacs. Dá bhrí sin, beidh an cur chuige ginearálta seo páirteach.
11. I gcás ina dtiocfaidh an Chomhairle, ag cruinniú na Comhairle (Iomaíochas) an 29 Samhain, ar chur chuige ginearálta páirteach maidir le clár Euratom, bainfear na lúibíní cearnacha in Iarscríbhinn IV, mír 15, den téacs a leagtar amach thíos agus beidh an téacs maidir le sineirgí ina chuid den chur chuige ginearálta páirteach seo chomh maith.
12. D'fhógair an Ungáir go bhfuil forchoimeádas aici maidir lena seasamh i ndáil leis an téacs iomlán a leagtar amach san Iarscríbhinn thíos, i gcomhréir leis an bhforchoimeádas ginearálta maidir leis an gcomhthuiscint ar Fhís Eorpach.

III. CONCLÚID

13. Iarrtar ar an gComhairle an cur chuige ginearálta páirteach a ghlacadh mar a leagtar amach é san iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo.

TOGRA LE HAGHAIDH RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA HEORPA AGUS ÓN
GCOMHAIRLE LENA MBUNAÍTEAR FÍS EORPACH – AN CLÁR RÉIME UM
THAIGHDE AGUS UM NUÁLAÍOCHT, LENA LEAGTAR SÍOS NA RIALACHA MAIDIR
LE RANNPHÁIRTÍOCHT AGUS LEATHADH

AITHRISÍ AGUS IARSCRÍBHINN IV (SINEIRGÍ)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,
Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 173(3),
Airteagal 182(1), Airteagal 183, agus an dara mír d'Airteagal 188 de,
Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,
Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,
Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa⁴,
Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún⁵,
Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach⁶,

---

⁴ IO C [...], [...], lch. [...].

⁵ IO C [...], [...], lch. [...].

⁶ Seasamh ó Pharlaimint na hEorpa an ... [(nár foilsíodh fós san Iris Oifigiúil)] agus Cinneadh ón gComhairle an ....

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Is é cuspóir an Aontais an bonn eolaíochta agus teicneolaíochta atá aige a neartú trí limistéar taighde Eorpach a chur ar bun ina mbeidh taighdeoirí, eolas eolaíoch agus teicneolaíocht ag gluaiseacht faoi shaoirse, agus trí bhreis iomaíochais a spreagadh ann, an t-iomaíochas ina earnáil thionsclaíoch san áireamh, agus ag an am céanna, gach gníomhaíocht taighde agus nuálaíochta a chur chun cinn chun tosaíochtaí straitéiseacha an Aontais a bhaint amach, tosaíochtaí arb é is aidhm leo i ndeireadh thiar an tsíocháin, luachanna an Aontais agus folláine gach duine ann a chur chun cinn.
- (2) Chun tionchar a imirt ar bhonn eolaíoch, eacnamaíoch, ar bhonn an chomhshaoil agus ar bhonn na sochaí chun an cuspóir ginearálta sin a shaothrú agus chun breisluach an Aontais dá infheistíochtaí T&N a mhéadú, ba cheart don Aontas infheistíocht a dhéanamh i dtaighde agus i nuálaíocht den scoth trí Fhís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 2021-2027 (an 'Clár') chun tacú le heolas den scoth agus teicneolaíochtaí ardcháilíochta san Aontas a chruthú, a leathadh ar bhealach níos fearr agus a aistriú, chun an tallann a mhealladh ar gach leibhéal agus rannchuidiú le rannpháirtíocht iomlán dhíorma tréitheach an Aontais, chun naisc chomhoibríocha a éascú agus chun tionchar an taighde agus na nuálaíochta a neartú ó thaobh forbairt agus cur chun feidhme bheartais an Aontais agus tacú leo, chun tacú le glacadh agus imlonnú réiteach nuálach agus inbhuanaithe i ngeilleagar an Aontais, go háirithe in FBManna agus sa tsochaí, chun dul i ngleic le dúshláin dhomhanda, lena n-áirítear an t-athrú aeráide agus na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe, chun poist a chruthú agus borradh a chur faoin bhfás eacnamaíoch agus chun iomaíochas tionsclaíoch a chur chun cinn agus tarraingteacht an Aontais a mhéadú i réimse an taighde agus na nuálaíochta (T&N). Ba cheart, trí bhíthin an Chláir, gach cineál nuálaíochta a chothú, lena n-áirítear nuálaíocht cheannródaíoch, réitigh nuálacha a imlonnú sa mhargadh agus é sin a chothú; agus soláthar infheistíochta den sórt sin a optamú le go mbeidh tionchar níos mó aici laistigh de Limistéar Eorpach Taighde neartaithe.
- (2a) Ba cheart, trí bhíthin an Chláir, rannchuidiú leis an infheistíocht phoiblí agus phríobháideach sa réimse Taighde agus Nuálaíochta (T&N) sna Ballstáit a mhéadú, agus ar an gcaoi sin, cuidiú le méid fhoriomlán na hinfeistíochta i réimse an taighde agus na forbartha a ardú go 3%, ar a laghad, de OTI an Aontais. Chun an sprioc sin a bhaint amach, beidh ar na Ballstáit agus ar an earnáil phríobháideach an Clár a chomhlánú le hinfeistíocht dá gcuid féin, agus le gníomhaíochtaí infheistíochta treisithe dá gcuid féin, i réimse an taighde, na forbartha agus na nuálaíochta.⁷

---

⁷ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (3) Le gníomhaíochtaí a dtugtar tacaíocht dóibh faoin gClár seo, chun cuspóirí beartais an Aontais a bhaint amach, ba cheart go spreagfaí rialáil atá dírithe ar an nuálaíocht agus go mbainfí leas aisti, i gcomhréir le prionsabal na nuálaíochta^{8,9}, chun tacú le haistriú níos gasta agus níos déine de shócmhainní eolais suntasacha an Aontais ina nuálaíocht.
- (4) Ba cheart cloí leis na prionsabail ghinearálta – Eolaíocht Oscailte, Nuálaíocht Oscailte agus Oscailteacht don Domhan Mór – le linn chur chun feidhme an Chláir iomláin, a fhorleithne agus is féidir. Ba cheart go n-áiríteofaí barr feabhais agus tionchar infheistíocht an Aontais sa taighde agus nuálaíocht leis na prionsabail sin.
- (5) D'fhéadfadh an eolaíocht oscailte, rochtain oscailte ar fhoilseacháin eolaíochta agus sonraí taighde, chomh maith le leathadh agus saothrú eolais ar an dóigh is fearr is féidir, cáilíocht, tionchair agus leasanna na heolaíochta a mhéadú agus borradh a chur faoi dhul chun cinn an eolais trína dhéanamh níos iontaofa, níos éifeachtúla agus níos cruinne, níos éasca le tuiscint ag an tsochaí agus níos freagraí ar dhúshláin shocharaíochta. Ba cheart forálacha a leagan síos chun a áirithiú go dtabharfaidh na tairbhíthe rochtain oscailte ar fhoilseacháin eolaíochta phiarmheasúnaithe. Ar an gcaoi chéanna, ba cheart a áirithiú go dtabharfaidh na tairbhíthe rochtain oscailte ar shonraí taighde i gcomhréir leis an bprionsabal 'a oscailte is féidir, a dhúnta is gá' agus lena gceadófar eisceachtaí le haghaidh cúiseanna bailí maidir le rialacha cosanta sonraí agus leasanna slándála chomh maith le cearta maoinne intleachtúla, iomaíochas eacnamaíoch domhanda an Aontais Eorpaigh agus leasanna dlisteanacha eile. Ba cheart tuilleadh béime a leagan go háirithe ar bhainistiú freagrach sonraí taighde, agus ba cheart don bhainistiú sin cloí le prionsabail na so-aimsitheachta, na hinrochtaineachta, na hidir-inoibritheachta agus na hin-athúsáideachta (FAIR), go háirithe trí Phleananna Bainistithe Sonraí a phríomhshruthú. I gcás inarb iomchuí, ba cheart do na tairbhíthe úsáid a bhaint as na féidearthachtaí atá ann a bhfuil leis an Néal Eorpach maidir leis an Eolaíocht Oscailte agus cloí le prionsabail agus cleachtais bhreise na heolaíochta oscailte.

---

⁸ An bosca uirlisí le haghaidh rialáil, taighde, nuálaíocht níos fearr, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/better-regulation-toolbox-21_en_0.pdf

⁹ Teachtaireacht ón gCoimisiún an 15 Bealtaine 2018: *A renewed European Agenda for Research and Innovation - Europe's chance to shape its future* [Clár oibre Eorpach athnuaite um Thaighde agus um Nuálaíocht – Deis na hEorpa a todhchaí a mhúnlú] (COM(2018)306).

- (6) I mbunsmaoineamh agus i gceapadh an Chláir, ba cheart freagairt ar an ngá le mais chriticiúil a bhunú do na gníomhaíochtaí a dtugtar tacaíocht dóibh, ar fud an Aontais agus tríd an gcomhar idirnáisiúnta, i gcomhréir le Clár Oibre 2030 na Náisiún Aontaithe agus na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SFIanna) a ghabhann leis. Le cur chun feidhme an chláir, ba cheart go n-atreiseofar saothrú na spriocanna sin agus tiomantas an Aontais gona Bhallstáit i dtaca le Clár Oibre 2030 a chur chun feidhme agus le forbairt inbhuanaithe a bhaint amach ina trí ghné – eacnamaíoch, sóisialta agus comhshaoil – ar bhealach comhleanúnach comhtháite.
- (7) Na gníomhaíochtaí a dtugtar tacaíocht dóibh faoin gClár, ba cheart dóibh rannchuidiú chun cuspóirí agus tosaíochtaí an Aontais a bhaint amach, chun faireachán agus measúnú a dhéanamh ar an dul chun cinn le hais na gcuspóirí agus na dtosaíochtaí sin agus chun tosaíochtaí athbhreithnithe nó nua a fhorbairt.
- (7a) Leis an gClár, áiritheofar trédhearcacht agus cuntasacht maidir le cistiú poiblí i dtionscadail taighde agus nuálaíochta, agus dá réir sin cosnófar leas an phobail.
- (7b) Leis an gClár, ba cheart tacú le gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta i réimse na n-eolaíochtaí sóisialta agus na ndaonnachtaí. Is éard atá i gceist leis sin an t-eolas eolaíoch a chur chun cinn sa réimse sin agus úsáid a bhaint as léargais agus dul chun cinn ó réimse na n-eolaíochtaí agus na ndaonnachtaí. Faoin gcolún "Dúshlání Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch na hEorpa", déanfar na heolaíochtaí sóisialta agus na daonnachtaí a lánpháirtiú go hiomlán ar fud na mbraislí ar fad. Anuas ar na heolaíochtaí sóisialta agus na daonnachtaí a chur chun cinn i dtionscadail, ba cheart tacú le lánpháirtiú na n-eolaíochtaí sóisialta agus na ndaonnachtaí chomh maith trí shaineolaithe neamhspleácha ó réimsí sna heolaíochtaí sóisialta agus sna daonnachtaí a áireamh i bpainéil mheastóireachta agus i gcoistí saineolaithe agus trí faireachán agus tuairisciú tráthúil a dhéanamh ar na heolaíochtaí sóisialta agus ar na daonnachtaí i ngníomhaíochtaí taighde a chistítear. Déanfar faireachán ar leibhéal príomhshruthaithe na n-eolaíochtaí sóisialta agus na ndaonnachtaí ar fud an Chláir.

- (8) Ba cheart don Chlár cur chuige cothrom a choimeád ar bun idir taighde agus infheistíocht agus idir cistiú ón mbun aníos (arna thiomáint ag taighdeoirí nó nuálaithe) agus ón mbarr anuas (arna chinneadh ag tosaíochtaí a shainmhínítear go straitéiseach), i gcomhréir leis an gcineál taighde agus leis na cineálacha pobal nuálaíochta atá páirteach, cineálacha agus cuspóir na ngníomhaíochtaí a dhéantar agus na tionchair a bhfuiltear ag iarraidh a bhaint amach. Ba cheart an cur chuige a roghnófar do na codanna éagsúla den Chlár a chinneadh bunaithe ar mheascán de na fachtóirí sin, agus ba cheart dóibh go léir rannchuidiú le cuspóirí ginearálta agus sonracha uile an Chláir.
- (8a) Leis an gClár, ba cheart tacú le céimeanna uile an taighde agus na nuálaíochta, go háirithe maidir le tionscadail chomhoibríocha agus, chomh maith, i bhfoirm misean agus comhpháirtíochtaí mar is iomchuí. Sócmhainn bhunriachtanach is ea an buntaighde, agus is coinníoll tábhachtach é i dtaca le méadú a dhéanamh ar chumas an Aontais na heolaithe is fearr atá ann a mhealladh ionas go dtiocfaidh an tAontas chun bheith ina mhol domhanda barr feabhais. Ba cheart an chóimheá idir taighde bunúsach agus feidhmeach a áirithiú. Ach an nuálaíocht a bheith ann ina theannta sin, tacóidh an taighde sin le hiomaíochas geilleagrach an Aontais, leis an bhfás san Aontas agus le fostaíocht.
- (8b) Léiríonn an fhianaise gur ríthábhachtach glacadh leis an éagsúlacht – ar an uile bhealach – ar mhaithe leis an dea-eolaíocht, toisc go mbaineann an eolaíocht tairbhe as an éagsúlacht. Cuireann an éagsúlacht agus an chuimsitheacht le barr feabhais sa taighde agus sa nuálaíocht chomhoibríoch: féadfaidh taighde níos fearr, tograí tionscadail ar cháilíocht níos fearr agus glacadh níos mó sa tsochaí a bheith mar thoradh ar chomhar i measc disciplíní, earnálacha agus ar fud an Limistéir Eorpaigh Taighde, agus is féidir na buntáistí a bhaineann le nuálaíocht a chothú dá bharr sin chomh maith, rud a chuirfidh an Eoraip chun tosaigh.¹⁰
- (8c) Féadfar cur chuige na Mearchonaire i dtreo an Taighde agus na Nuálaíochta a chur i bhfeidhm chun go bhféadfaí rochtain níos gasta, ón mbun aníos a chur ar fáil ar chistí le haghaidh cuibhreannais bheaga chomhoibríocha faoina gclúdófaí gníomhaíochtaí ó bhuntaighde go cur i bhfeidhm sa mhargadh.
- (8d) Chun go mbeadh an tionchar is mó is féidir ag Fís Eorpach, ba cheart aird a thabhairt go háirithe ar chuir chuige ildisciplíneacha, idirdhisiplíneacha agus trasdisciplíneacha.
- (8e) Chun cuspóirí an Chláir a bhaint amach agus, san am céanna, prionsabal an bharr feabhais á urramú, ba cheart díriú faoin gClár ar naisc chomhoibríocha san Eoraip a neartú, i measc nithe eile, agus ar an gcaoi sin, is mó a chabhrófar an deighilt i réimse T&N a laghdú.¹¹

---

¹⁰ Arna chomhaontú faoin gcur chuige ginearálta páirteach.

¹¹ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (8f) Ba cheart na Tionscnaimh Bharrfheabhais a bheith dírithe ar thaighde agus nuálaíocht den scoth sna tíortha incháilithe a neartú, lena n-áirítear mar shampla, tacú le hoiliúint a chuirfeadh feabhas ar scileanna bainistithe T&N, duaiseanna, na héiceachórais nuálaíochta a neartú chomh maith le líonraí T&N a chruthú, lena n-áirítear é sin a dhéanamh ar bhonn bonneagair thaighde le maoiniú ó AE. Chun bheith in ann cur isteach ar chistiú faoin tsraith a bhaineann leis an "rannpháirtíocht a fhairsingiú agus barr feabhais a chomhroinnt" den chuid dar teideal "Rannpháirtíocht a fhairsingiú agus an Limistéar Eorpach Taighde a neartú" den chlár Fís Eorpach, caithfidh iarrthóirí a thaispeáint go soiléir go bhfuil a gcuid tionscadal nasctha le straitéisí náisiúnta agus/nó réigiúnacha T&N¹².
- (9) Ba cheart gníomhaíochtaí taighde arna ndéanamh faoin gcolún "Eolaíocht den Scoth" a chinneadh i gcomhréir le riachtanais agus deiseanna na heolaíochta agus ba cheart eolaíocht den scoth a chur chun cinn leo. Ba cheart an clár oibre taighde a shocrú i ndlúthchomhar le pobal na heolaíochta agus ba cheart béim a chur ar lucht ardtallainne nua i réimse T&N a mhealladh mar aon le taighdeoirí luathchéime, agus san am céanna an Limistéar Eorpach Taighde a neartú, imirce daoine oilte a sheachaint agus cúrsaíocht daoine oilte a chur chun cinn.
- [(9a) Leis an gClár, ba cheart tacú leis an Aontas gona Bhallstáit an iomaíocht idirnáisiúnta an-dian atá ann a chur san áireamh maidir leis na daoine oilte is fearr agus na scileanna is fearr a mhealladh.]
- (10) Ba cheart an colún "Dúshláin Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch na hEorpa" a bhunú trí bhraislí de ghníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta, chun comhtháthú a uasmhéadú sna réimsí téamacha faoi seach agus, ag an am céanna, leibhéil arda inbhuanaithe barr feabhais agus tionchair a chinntiú i ndáil leis na hacmhainní arna n-ídiú. Spreagfaidh sé comhar trasdhisiplíneach, trasearnála, trasbheartais agus trasteorann chun na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a bhaint amach trí phrionsabail Chlár Oibre 2030 agus Chomhaontú Pháras a leanúint, agus iomaíochas thionscail an Aontais á fhorbairt ag an am céanna. Le heagrú tionscnaimh an-uailmhianacha, forleathana i bhfoirm misin taighde agus nuálaíochta, beifear in ann tionchar claochlaitheach córasach le haghaidh na sochaí a bhaint amach leis an gelár mar thaca leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe, agus tríd an gcomhar idirnáisiúnta agus an taidhleoireacht eolaíochta chomh maith.

---

¹² Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (11) Ba cheart rannpháirtíocht iomlán thráthúil na hearnála tionsclaíochta sa Chlár, de gach cineál, idir fiontraí aonair agus fiontair bheaga agus mheánmhéide go fiontair mhórsála, a bheith ar cheann de na príomhbhealaí a úsáidfear chun cuspóirí an Chláir a bhaint amach, go háirithe i dtreo poist agus fás inbhuanaithe a chruthú. Le rannpháirtíocht den sórt sin ón earnáil tionsclaíochta, ba cheart di páirt a ghlacadh sna gníomhaíochtaí a dtugtar tacaíocht dóibh ar leibhéal atá ar chomhchéim ar a laghad leis na leibhéal a bunaíodh faoin gclár réime roimhe, Fís 2020, a bunaíodh faoi Rialachán (AE) Uimh. 1291/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹³ ("Fís 2020").
- (11a) Ba cheart do ghníomhaíochtaí an Chláir rannchuidiú tábhachtach a sholáthar chun luas a chur le poitéinseal earnálacha straitéiseacha na hEorpa, lena n-áirítear Eochairtheicneolaíochtaí Cumasúcháin lena léireofaí cuspóirí Straitéis Beartais Tionsclaíochta de chuid an Aontais¹⁴.
- (11b) Ba cheart do chomhairliúcháin idir na geallsealbhóirí éagsúla, lena n-áirítear an tsochaí shibhialta agus an earnáil tionsclaíochta, cur leis na peirspictíochtaí agus na tosaíochtaí a bunaíodh tríd an bpróiseas pleanála straitéisí. Ba cheart go dtiocfadh Pleananna Straitéiseacha T&N tréimhsiúla arna nglacadh trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme chun ábhar na gclár oibre a ullmhú as sin.
- (11c) Ba cheart a chur san áireamh sa chlár oibre toradh na dtionscadal sonracha a cuireadh i gcrích roimh ré agus staid na heolaíochta, na teicneolaíochta agus na nuálaíochta ar an leibhéal náisiúnta, ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal idirnáisiúnta agus ba cheart a chur san áireamh staid na bhforbairtí ábhartha i réimse an bheartais, an mhargaidh agus na sochaí sula gcisteofar gníomhaíocht ar leith¹⁵.

---

¹³ Rialachán (AE) Uimh. 1291/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2013 lena mbunaítear Fís 2020 – An Clár Réime um Thaighde agus Nuálaíocht (2014-2020), agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1982/2006/CE (IO L 347, 20.12.2013, lch. 104).

¹⁴

¹⁵ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (12) Tá sé tábhachtach tacú le hearnáil tionsclaíochta an Aontais a áit cheannaireachta a choinneáil nó a bhaint amach sa nuálaíocht, sa digitiú agus san aeráidneodracht, go háirithe trí infheistíocht sna príomhtheicneolaíochtaí cumasúcháin a bheidh ina gcrann taca ag an ngnó i saol an lae amárach. Le gníomhaíochtaí an Chláir, ba cheart aghaidh a thabhairt ar chlistí sa mhargadh nó ar chásanna infheistíochta fo-optamacha, borradh a chur faoin infheistíocht ar mhodh comhréireach agus trédhearcach, gan maoiniú príobháideach a dhúbláil ná a phlódú, agus ba cheart breisluach Eorpach soiléir mar aon le toradh poiblí ar infheistíochtaí a bheith acu. Leis sin, áiríteofar comhsheasmhacht idir gníomhaíochtaí an chláir agus rialacha an Aontais maidir leis an stáitchabhair, agus seachnófar saobhadh míchuí iomaíochta sa mhargadh inmheánach.
- (13) Ba cheart don Chlár tacú leis an taighde agus nuálaíocht ar mhodh comhtháite, agus gach foráil ábhartha de chuid na hEagraíochta Domhanda Trádála á urramú. Ba cheart coincheap an taighde, forbairt thurgnamhach san áireamh, a úsáid i gcomhréir le Lámhleabhar Frascati atá forbartha ag OECD, agus ba cheart coincheap na nuálaíochta a úsáid i gcomhréir le Lámhleabhar Osló atá forbartha ag OECD agus Eurostat, ag leanúint cur chuige leathan lena gcumhdaítear nuálaíocht shóisialta. Ba cheart leanúint de bheith ag cur sainmhínithe OECD i ndáil le Leibhéal Réidhe Teicneolaíochta (LRT) san áireamh, mar a rinneadh faoin gclár réime Fís 2020, an clár réime roimhe seo, i rangú an taighde theicneolaíoch, na forbartha táirge agus na ngníomhaíochtaí taisealbhaidh, agus i sainiú an chineáil gníomhaíochta a bheidh ar fáil sna glaonna ar thograí. Níor cheart deontais a dhámhachtain ar ghníomhaíochtaí ina dtéann na gníomhaíochtaí os cionn LRT 8. Sa chlár oibre do ghlaó ar leith faoin gcolún "Dúshlán Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch na hEorpa", d'fhéadfaí deontais a cheadú le haghaidh bailíochtú táirgí agus macasamhlú an mhargaidh ar mhórsála.
- (13a) Gan dochar don chaibidlíocht fhoriomlán maidir leis an gcreat airgeadais ilbhliantúil, cuirfidh Fís Eorpach le cuspóirí maidir le spás, ar leibhéal caiteachais atá ar a laghad ag teacht go comhréireach leis an gcaiteachas faoin gclár réime a bhí ann roimhe sin, Fís 2020, a bunaíodh faoi Rialachán (AE) Uimh. 1291/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁶.

---

¹⁶ Arna chomhaontú faoin gcur chuige ginearálta páirteach.

- (14) Leis an Teachtaireacht ón gCoimisiún maidir leis an meastóireacht eatramhach ar an gclár Fís 2020 (COM(2018) 2 final) agus leis an rún ó Pharlaimint na hEorpa faoin measúnú ar chur chun feidhme an chláir Fís 2020, tuarascáil a ullmhaíodh i ndáil le meastóireacht eatramhach a dhéanamh ar an gclár sin, agus togra Chlár Réime 9 (2016/2147(INI)) agus na conclúidí ón gComhairle "Ón Meastóireacht Eatramhach ar Fhís 2020 i dtreo an naoú Clár Réime", soláthraíodh sraith moltaí le haghaidh an Chláir seo, lena n-áirítear Rialacha an Chláir maidir le rannpháirtíocht agus leathadh, agus iad sin bunaithe ar na ceachtanna a foghlaimíodh ón gClár Réime a bhí ann roimhe seo chomh maith le hionchur ó institiúidí agus ó gheallsealbhóirí AE. Áirítear leis na moltaí sin, bearta a mholadh chun cúrsaíocht daoine oilte a chur chun cinn agus chun oscailteacht na líonraí T&N a éascú; infheistiú a dhéanamh ar bhealach níos uailmhianaí chun mais chriticiúil a bhaint amach agus an tionchar is mó is féidir a imirt; tacú le nuálaíocht cheannródaíoch; tús áite a thabhairt d'infheistíochtaí taighde agus nuálaíochta (T&N) an Aontais i réimsí lena mbaineann breisluach ard, go háirithe trí threorú an mhisin, rannpháirtíocht na saoránach atá iomlán, eolasach agus tráthúil, agus cumarsáid fhorleathan; eagrú réasúnaithe a dhéanamh ar chreat cistiúcháin an Aontais, chun úsáid iomlán a bhaint as poitéinseal T&N an Aontais lena n-áirítear trí athchóiriú a dhéanamh ar raon na dtionscnamh comhpháirtíochta agus na scéimeanna comhchistiúcháin; níos mó sineirgí nithiúla a fhorbairt idir ionstraimí cistiúcháin éagsúla an Aontais, go háirithe trí loighicé idirghabhála neamhchomhlántachta agus castacht an chistiúcháin a sháru d'fhonn poitéinseal thearcshaothraithe T&N a shlógadh ar fud an Aontais; comhar idirnáisiúnta a fheabhsú agus oscailteacht roimh rannpháirtíocht tríú tíortha a threisiú; agus leanúint leis an simpliú bunaithe ar an taithí a fuarthas agus Fís 2020 á chur chun feidhme.
- (15) Ba cheart don Chlár sineirgí a lorg le cláir eile an Aontais, óna gceapadh agus pleanáil straitéise, go roghnú tionscadal, bainistiú, cumarsáid, leathadh agus saothrú torthaí, go faireachán, iniúchadh agus rialachas. Maidir le cistiú le haghaidh ghníomhaíochtaí T&N, ba cheart go bhféadfaí, leis na sineirgí, na rialacha incháilitheachta costas a chomhchuibhiú a oiread agus is féidir. D'fhonn forluí agus dúbailt a sheachaint agus chun éifeacht ghiarála chistiú an Aontais a mhéadú, is féidir aistrithe a dhéanamh ó chláir eile an Aontais go gníomhaíochtaí an chláir Fís Eorpach. I gcásanna den sórt sin leanfaidh cistí den sórt sin rialacha an chláir Fís Eorpach.

- (16) Chun an tionchar is fearr is féidir a fháil as an gcistiú ón Aontas agus rannchuidiú le cuspóirí beartais an Aontais ar an dóigh is éifeachtaí is féidir, ba cheart don Aontas, i gcás inarb iomchuí, dul isteach i gComhpháirtíochtaí Eorpacha le comhpháirtithe ón earnáil phríobháideach agus/nó phoiblí. Ar na comhpháirtíochtaí sin tá an earnáil tionsclaíochta, ollscoileanna, eagraíochtaí taighde, comhlachtaí a bhfuil misean seirbhíse poiblí ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach, náisiúnta nó idirnáisiúnta nó eagraíochtaí na sochaí sibhialta lena n-áirítear fondúireachtaí agus eagraíochtaí neamhrialtasacha a thacaíonn le taighde agus nuálaíocht, nó a mbíonn taighde agus nuálaíocht ar bun acu, ar choinníoll gur féidir an tionchar inmhianaithe a bhaint amach ar dhóigh níos éifeachtaí i gcomhpháirtíocht ná a dhéanfadh an tAontas leis féin.
- (17) Ba cheart don Chlár an comhar idir Comhpháirtíochtaí Eorpacha agus comhpháirtithe san earnáil phríobháideach agus/nó phoiblí a neartú ar an leibhéal idirnáisiúnta, lena n-áirítear trí chlár taighde agus nuálaíochta agus infheistíocht trasteorann sa taighde agus nuálaíocht a thabhairt le chéile, chun leasanna frithpháirteacha a sholáthar do dhaoine agus gnólachtaí agus a áirithiú ag an am céanna gur féidir leis an Aontas seasamh lena leasanna i réimsí straitéiseacha¹⁷.
- (17a) Tá cruthúnas ar fáil gur ionstraim éifeachtach agus éifeachtúil iad na 'Tionscnaimh Shuaitheanta Teicneolaíochtaí sa Todhchaí agus Teicneolaíochtaí atá ag Teacht chun cinn (FET)' agus, trí chomhiarracht chomhordaithe ón Aontas agus ó na Ballstáit, go ndéanann siad leas don tsochaí. Gníomhaíochtaí a dhéantar faoi réir na dTionscnamh Suaitheanta FET maidir le Graiféin, an tionscadal 'An Inchinn Dhaonna', agus Teicneolaíocht an Chandaim, agus a dhéantar a mhaoiniú faoin gclár Fís 2020, leanfar de bheith ag tacú leo faoi Fís Eorpach trí ghlaonna ar thograí a bheidh ina gcuid den chlár oibre. Le gníomhaíochtaí ullmhúcháin lena dtacaítear faoi chuimsiú na dTionscnamh Suaitheanta FET den chlár Fís 2020, cothófar an próiseas Pleanála Straitéisí faoin gclár Fís Eorpach agus beidh siad ina dtreoir ag an obair a dhéanfar ar mhísín, ar chomhpháirtíochtaí comhchistithe nó comhchláraithe, agus ar ghnáthghlaonna le ar thograí.¹⁸
- (18) Ba cheart don Airmheán Comhpháirteach Taighde (JRC) leanúint d'fhianaise neamhspleách eolaíochta a bheidh dírithe ar chustaiméirí agus tacaíocht theicniúil a sholáthar do bheartais an Aontais ar feadh thimthriall iomlán na mbeartas. Ba cheart gníomhaíochtaí díreacha JRC a chur chun feidhme ar bhealach solúbtha, éifeachtúil agus trédhearcach, agus riachtanais bheartais an Aontais agus riachtanais ábhartha úsáideoirí JRC á gcur san áireamh, agus cosaint leasanna airgeadais an Aontais á háirithiú. Ba cheart do JRC leanúint d'acmhainní breise a ghiniúint.

¹⁷ Féach mar shampla an togra ón gCoimisiún le haghaidh Rialachán lena mbunaítear creat chun infheistíocht dhíreach choigríche san Aontas a scagadh (COM (2017)487).

¹⁸ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (19) Faoin gcolún "Eoraip Nuálach", ba cheart sraith beart a bhunú don tacaíocht chomhtháite le haghaidh riachtanais fiontraithe agus fiontraíochta arb é is aidhm leo nuálaíocht cheannródaíoch a bhaint amach agus borradh a chur fúithi le go mbeidh fás tapa ar na margai. Leis sin, ba cheart go gcuirfí "ionad ilfhreastail" ar fáil chun tacú le gach cineál nuálaí agus cuideachta nuálaigh, amhail FBManna, lena n-áirítear gnólachtaí nuathionscanta agus, i gcásanna eisceachtúla, cuideachtaí beaga meánchaipitilithe, a d'fhéadfaí a mhéadú ar an leibhéal idirnáisiúnta agus ar leibhéal an Aontais, agus ba cheart go gcuirfí deontais agus comh-infheistíochtaí tapa solúbtha ar fáil, lena n-áirítear le hinfheisteoirí príobháideacha. Ba cheart na cuspóirí sin a leanúint trí Chomhairle Nuálaíochta Eorpach (EIC) a chruthú. Ba cheart don Cholún sin tacú freisin leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) agus le héiceachórais nuálaíochta Eorpacha i gcoitinne, go háirithe trí comhpháirtíochtaí comhchistithe le gníomhaithe tacaíochta nuálaíochta náisiúnta agus réigiúnacha.
- (19A) De réir bhrí an Rialacháin seo agus go háirithe do na gníomhaíochtaí arna ndéanamh faoi EIC, is é is gnólacht nuathionscanta ann FBM atá nuathosaithe (lena n-áirítear seach-chuideachtaí ollscoile), a dhíríonn ar réitigh nuálacha agus ar shamhail ghnó inscálaithe, agus atá féinrialaithe de réir bhrí Airteagal 3 den Iarscríbhinn a ghabhann le Moladh 2003/361/CE ón gCoimisiún¹⁹; agus is é is 'cuideachta mheánchaipitilithe' ann ná cuideachta nach micreachuideachta, fiontar beag nó fiontar meánmhéide é, de réir mar a shainmhínítear i Moladh 2003/361/CE ón gCoimisiún agus a bhfuil idir 250 agus 3 000 fostaí ag obair ann i gcás ina ndéantar an líon foirne a ríomh i gcomhréir le hAirteagail 3, 4, 5 agus 6 de Theideal I den Iarscríbhinn a ghabhann leis an Moladh sin; is é is cuideachta mheánchaipitilithe beag ann ná cuideachta mheánchaipitilithe a bhfuil suas le 499 bhfostaí ag obair ann.
- (20) Díreofar ar chuspóirí beartais an Chláir seo trí ionstraimí airgeadais agus trí ráthaíocht bhuiséadach ó Chiste InvestEU, go háirithe na réimsí beartais seo a leanas: Taighde, Nuálaíocht agus Digiú chomh maith le FBManna.

---

¹⁹ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (21) Ba cheart do EIC, mar aon le codanna eile den chlár Fís Eorpach, gach cineál nuálaíochta a spreagadh, ón nuálaíocht incriminteach go dtí an nuálaíocht cheannródaíoch agus an nuálaíocht shuaiteach atá dírithe go háirithe ar an nuálaíocht lena gcruthófar margadh nua. Ba cheart é a bheith d'aidhm ag EIC, trína chuid ionstraimí – Treo-Aimsitheoir agus Luasaire – nuálaíochtaí ardriosca den uile chineál a shainaithint, a fhorbairt agus a imlonnú, nuálaíochtaí incriminteacha ina measc, ina ndíreofar den chuid is mó ar nuálaíochtaí ceannródaíocha, suaiteacha agus domhaintheicneolaíochta a d'fhéadfadh a bheith ina nuálaíochtaí cruthaithe margáí. Trí thacaíocht chomhleanúnach chuíchóirithe, ba cheart do EIC an folús atá ann faoi láthair sa tacaíocht phoiblí agus san infheistíocht phríobháideach don nuálaíocht cheannródaíoch a líonadh. Le hIonstraimí EIC, éilítear gnéithe tiomnaithe dlíthiúla agus bainistíochta chun na cuspóirí atá aige a léiriú, go háirithe gníomhaíochtaí imlonnaithe an mhargaidh²⁰.
- (22) Déanfaidh an Luasaire EIC "gleann an bháis" idir an taighde, réamh-olltráchtálú agus fás cuideachtaí a líonadh. Tabharfaidh an Luasaire tacaíocht d'oibríochtaí ardphoitéinseil a bhfuil rioscaí teicneolaíochta/eolaíochta, airgeadais, bainistithe agus/nó margaidh ag baint leo sa mhéid nach meastar gur oibríochtaí iontaofa ó thaobh brabúis iad go fóill agus, dá bhrí sin, nach féidir leo infheistíochtaí suntasacha a ghíaráil ón margadh, rud a dhéanfaidh comhlánú, dá réir sin, ar chlár InvestEU a bunaíodh le Rialachán ...²¹ a thacóidh le tionscadail agus le heintitis atá nuálaíoch ach iontaofa ó thaobh brabúis.
- (22a) I ndlúthshineirge le InvestEU, ba cheart don Luasaire EIC, ina maoiniú cumasctha agus a bhfoirmeacha tacaíochta airgeadais cothromais, maoiniú a thabhairt do FBManna, cuideachtaí nuathionscanta ina measc, agus, i gcásanna eisceachtúla, tionscadail atá á reáchtáil ag cuideachtaí meánchaipitlithe beaga, nach bhfuil in ann ioncam a ghiniúint, nó nach bhfuil brabúsach fós, nó nach bhfuil in ann fós go leor infheistíochta a mhealladh chun plean gnó a dtionscadal a chur i bhfeidhm go hiomlán. Measfar nach mbeidh na heintitis incháilithe sin iontaofa ó thaobh brabúis, mar go bhféadfadh sé go raibh nó go mbeadh cuid dá riachtanais infheistíochta comhlíonta ag infheisteoir amháin nó níos mó amhail banc poiblí nó príobháideach, riarthóir teaghlaigh, ciste caipitil fiontair, aingeal gnó, etc. Ar an gcaoi seo, chun cliseadh sa mhargadh a shárú, tabharfaidh an Luasaire EIC maoiniú d'eintitis a bhfuil gealladh fúthu ach nach bhfuil iontaofa ó thaobh brabúis fós, agus atá i mbun tionscadal ceannródaíochta nuálaíochta a chruthaíonn margadh. Nuair a bheidh na tionscadail sin iontaofa ó thaobh brabúis, féadfaidh siad, ag tréimhse níos déanaí ina bhforbraíocht, a bheith maoinithe faoi InvestEU²².

²⁰ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

²¹

²² Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (22b) Cé gur cheart gurb é an maoiniú cumasctha príomhúsáid bhuiséad Luasaire EIC, chun críche Airteagal 43, ba cheart go mbeadh an tacaíocht de chineál deontais amháin ó Luasaire EIC do na FBManna, cuideachtaí nuathionscanta ina measc, ag teacht leis sin a thugtar faoi bhuiséad ionstraim FBM faoin gclár réime a bhí ann roimhe sin, an clár Fís 2020, a bunaíodh faoi Rialachán (AE) Uimh. 1291/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²³.
- (23) Ba cheart é a bheith d'aidhm ag EIT, go háirithe trí na Pobail Eolais agus Nuálaíochta (PENanna) atá aige, éiceachórais nuálaíochta a théann i ngleic le dúshlán dhomhanda a neartú, trí chomhtháthú nuálaíochta, taighde, ardoideachais agus fiontraíochta a chothú. I gcomhréir lena ghníomh bunaithe, Rialachán EIT, agus le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht EIT, ba cheart do EIT nuálaíocht a chothú sna gníomhaíochtaí a dhéanann sé agus dlús suntasach a chur faoin tacaíocht a thugann sé do chomhtháthú an ardoideachais laistigh den éiceachóras nuálaíochta, go háirithe trí na nithe seo a leanas a dhéanamh: spreagadh a thabhairt don oideachas fiontraíoch, comhar neamhdhisciplíneach láidir a chothú idir an earnáil tionsclaíochta agus lucht léinn; agus scileanna ionchasacha a shainnithint le haghaidh nuálaithe amach anseo le dul i ngleic le dúshlán dhomhanda, ardscoleanna digiteacha agus nuálaíochta san áireamh. Ba cheart do na scéimeanna tacaíochta a chuireann EIT ar fáil dul chun tairbhe tairbhíthe EIC, agus ba cheart rochtain a bheith ag na cuideachtaí nuathionscanta a thagann amach as PENanna EIT ar ghníomhuithe EIC freisin. Cé gur cheart go bhfágfadh béim EIT ar éiceachórais nuálaíochta go dtiocfadh sé go nádúrtha faoin gcolún 'Eoraip na Nuálaíochta', ba cheart dó tacaíocht a thabhairt freisin do na colúin eile, de réir mar is iomchuí.
- (24) Cothrom na Féinne a áirithiú agus a chaomhnú le haghaidh cuideachtaí a bhíonn san iomaíocht i margadh ar leith, ba cheart dó sin a bheith ina phríomhcheanglas le go mbeidh borradh faoin nuálaíocht cheannródaíoch, rud a fhágfaidh go mbeidh nuálaithe beaga agus meánmhéide, go háirithe, in ann leas a bhaint as na tairbhí ar a n-infheistíochtaí agus sciar den mhargadh a ghabháil chucu féin.

---

²³ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (25) Leis an gClár, ba cheart go ndéanfaí comhar le tríú tíortha agus le heagraíochtaí agus le tionscnaimh idirnáisiúnta, atá bunaithe ar shochair fhrithpháirteacha, ar leasanna an Aontais, ar ghealltanais idirnáisiúnta agus, i gcás inarb iomchuí, ar chómhálartacht, a chur chun cinn agus a chomhtháthú. Ba cheart é a bheith d'aidhm ag an gcomhar idirnáisiúnta taighde agus nuálaíocht den scoth, mealltacht agus iomaíochas tionsclaíoch agus eacnamaíoch an Aontais a neartú chun dul i ngleic le dúshlán dhomhanda, lena n-áirítear Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SFIanna) na Náisiún Aontaithe, trí phrionsabail Chlár 2030 agus Chomhaontú Pháras faoi Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide a leanúint, agus chun tacú le beartais sheachtracha an Aontais. Ba cheart cur chuige d'oscailteacht ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht idirnáisiúnta agus gníomhaíochtaí spriocdhírthe comhair idirnáisiúnta a leanúint, lena n-áirítear trí incháilitheacht oiriúnach le haghaidh eintitis atá bunaithe i dtíortha ísealioncaim go meánleibhéal ioncaim a chistiú. San am céanna, ba cheart comhlachas tríú tíortha, go háirithe do chodanna comhoibríocha an Chláir, a chur chun cinn, i gcomhréir le comhaontuithe comhlachais agus béim á leagan ar an mbreisluach don Aontas.]
- (25a) Féadfaidh an Chomhairle coiste speisialta a ainmniú a ndéanfar an chaibidlíocht, lena n-áirítear maidir le ceapadh agus ábhar na gcomhaontuithe comhlachais, i gcomhairle leis, i gcomhréir le hAirteagal 218(4) CFAE.
- (26) D'fhonn an caidreamh idir an eolaíocht agus an tsochaí a láidriú agus an leas is mó is féidir a bhaint as an idirghníomhaíocht eatarthu, ba cheart, faoin gClár, ról agus rannpháirtíocht a bheith ag saoránaigh agus ag eagraíochtaí den tsochaí sibhialta maidir le clár oibre don taighde agus nuálaíocht fhreagrach (RRI), agus ábhar an taighde agus na nuálaíochta freagraí sin, a chomhcheapadh agus a chomhchruthú a théann i ngleic le hábhair imní, le riachtanais agus le hionchais na saoránach agus na sochaí sibhialta, trí eolas eolaíochta a chur ar fáil go poiblí, agus trí rannpháirtíocht na saoránach agus eagraíochtaí den tsochaí sibhialta i ngníomhaíochtaí an Chláir a éascú. Ba cheart sin a dhéanamh ar fud an Chláir agus trí ghníomhaíochtaí sonracha sa chuid 'Rannpháirtíocht a fhairsingiú agus an Limistéar Eorpach Taighde a neartú'. Ba cheart rannpháirtíocht na saoránach agus na sochaí sibhialta sa taighde agus nuálaíocht a chur le chéile le gníomhaíochtaí for-rochtana poiblí chun tacaíocht phoiblí don Chlár a ghiniúint agus a choimeád. Ba cheart leis an gclár iarracht a dhéanamh freisin bacainní a bhaint agus sineirgí a mhéadú idir an eolaíocht, an teicneolaíocht, an cultúr agus na healaíona chun teacht ar chaighdeán nua de nuálaíocht inbhuanaithe. Ba cheart faireachán a dhéanamh ar na bearta arna nglacadh chun rannpháirtíocht na saoránach agus na sochaí sibhialta sna tionscadail dá dtugtar tacaíocht a fheabhsú.

- (27) I gcás inarb iomchuí, ba cheart a chur san áireamh sa Chlár saintréithe sonracha na réigiún is forimeallaí a aithnítear in Airteagal 349 CFAE agus i gcomhréir leis an Teachtaireacht ón gCoimisiún *A stronger and renewed strategic partnership with the EU's outermost regions* [Comhpháirtíocht straitéiseach neartaithe athnuaite leis na réigiúin is forimeallaí san Aontas] ar thacaigh an Chomhairle léi²⁴.
- (28) Ba cheart é a bheith d'aidhm leis na gníomhaíochtaí arna bhforbairt faoin gClár deireadh a chur le neamhionannas inscne, cothromaíocht oibre is saoil níos fearr a bhaint amach agus comhionannas idir fir agus mná sa taighde agus nuálaíocht a chur chun cinn, i gcomhréir le hAirteagail 2 agus 3 den Chonradh ar an Aontas Eorpach agus Airteagal 8 CFAE. Ba cheart an ghné inscne a chomhtháthú san ábhar taighde agus nuálaíochta agus cloí leis ag gach céim den timthriall taighde. Thairis sin, ba cheart é a bheith d'aidhm ag na gníomhaíochtaí faoin gClár deireadh a chur le neamhionannas agus comhionannas agus éagsúlacht a chur chun cinn i ngach gné den taighde agus den nuálaíocht maidir le haois, míchumas, cine agus eitneacht, reiligiún nó creideamh agus claonadh gnéasach.
- (28a) Ba cheart simpliú riaracháin, go háirithe laghdú ar an ualach riaracháin do thairbhíthe a shaothrú go leanúnach tríd an gelár ar fad. Ba cheart don Choimisiún a uirlisí agus a threoir a shimpliú ar bhealach go gcuireann siad ualach íosta ar thairbhíthe. Go sonracha, ba cheart don Choimisiún breithniú a dhéanamh ar leagan giorraithe den treoir a eisiúint²⁵.
- (29) Leis an Rialachán seo bunaítear cuspóirí gníomhaíochtaí an Aontais agus socraítear tosaíochtaí na ngníomhaíochtaí sin i dtaighde agus forbairt na cosanta, léirítear línte ginearálta na ngníomhaíochtaí sin, agus socraítear méid na rannpháirtíochta airgeadais ón Aontas maidir le taighde cosanta agus cistiú forbartha. I bhfianaise sainiúlachtaí earnáil thionscal na cosanta, ba cheart na forálacha mionsonraithe don chistiú ón Aontas le tionscadail taighde cosanta a shocrú sa Rialachán ... lena mbunaítear an Ciste Eorpach Cosanta²⁶ ina sainmhínítear na rialacha rannpháirtíochta don taighde i réimse na cosanta. Ba cheart do shineirgí dul chun tairbhe do thaighde sibhialta agus cosanta, cé go mba cheart do gníomhaíochtaí arna gcur i gcrích faoin Rialachán seo seachas na gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gCiste Eorpach Cosanta a bheith dírithe go heisiach ar fheidhmeanna sibhialta. Ní cheadófar dúbailt gan ghá.

²⁴ An Teachtaireacht ón gCoimisiún *A stronger and renewed strategic partnership with the EU's outermost regions* [Comhpháirtíocht straitéiseach neartaithe athnuaite leis na réigiúin is forimeallaí san Aontas] (COM (2017) 623 final).

²⁵ Cuid den chomhthuisceant le Parlaimint na hEorpa.

²⁶

- (30) Leagtar síos leis an Rialachán seo imchlúdach airgeadais don Chlár. Is éard a bheidh sa mhéid a léirítear sa Rialachán seo an príomh-mhéid tagartha de réir bhrí [*tagairt le nuashonrú mar is iomchuí de réir an chomhaontaithe idirinstitiúidigh nua: phointe 17 de Chomhaontú Idirinstitiúideach an 2 Nollaig 2013 idir Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle agus an Coimisiún maidir leis an smacht buiséadach, le comhar in ábhair bhuiséadacha agus le bainistíocht fhóna airgeadais*²⁷], do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle le linn an nós imeachta bhuiséadaigh bhliantúil.
- (31) Tá feidhm ag Rialachán (AE, Euratom) Uimh. [an Rialachán Airgeadais nua] (an 'Rialachán Airgeadais'), a glacadh ar bhonn Airteagal 322 CFAE, maidir leis an gClár seo, mura sonraítear a mhalairt, mar gheall ar chineál sonrach na ngníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a bhfuil rialacha éagsúla de dhíth orthu mar shampla i ndáil le tuilleadh simplithe nó spriocdhátaí níos giorra. Leagtar síos leis rialacha maidir le cur chun feidhme buiséad an Aontais, lena n-áirítear na rialacha maidir le deontais, duaiseanna, soláthar, cur chun feidhme indéireach, cúnaimh airgeadais, ionstraimí airgeadais agus ráthaíochtaí buiséadacha agus déantar foráil leis maidir le seiceálacha agus freagracht na ngníomhaithe airgeadais. [Na rialacha a ghlactar ar bhonn Airteagal 322 CFAE, baineann siad freisin le cosaint buiséad an Aontais i gcás easnaimh ghinearálaithe maidir le smacht reachta sna Ballstáit, ós rud é gur réamhchoinníoll riachtanach é urramú an smachta reachta i dtaca le bainistiú fóna airgeadais agus cistiú éifeachtach de chuid an Aontais Eorpaigh.]
- (31a) Gan dochar don chaibidlíocht fhoriomlán maidir leis an gcreat airgeadais ilbhliantúil, an buiséad foriomlán don tsraith dar teideal "Rannpháirtíocht a fhairsingiú agus barr feabhais a chomhroinnt" den chuid "Rannpháirtíocht a fhairsingiú agus an Limistéar Eorpach Taighde a neartú" den chlár Fís Eorpach, ba cheart é a bheith chomh mór, ar a laghad, le 3,3 % de bhuiséad foriomlán an chláir Fís Eorpach. Ba cheart an buiséad sin a chur, den chuid is mó, chun tairbhe d'eintitis dhlítheanacha sna tíortha nua a thagann faoin bhfairsingiú.²⁸

---

²⁷ Tagairt le nuashonrú: IO C 373, 20.12.2013, lch. 1. Tá an comhaontú le fáil ag: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC

²⁸ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

(32) I gcomhréir le Rialacháin (AE, Euratom) Uimh. 2018/1046²⁹ (an "Rialachán Airgeadais") agus (AE, Euratom) Uimh. 883/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³⁰ agus Rialacháin (Euratom, CE) Uimh. 2988/95³¹, (Euratom, CE) Uimh. 2185/96³² agus (AE) 2017/1939³³ ón gComhairle, déanfar leasanna airgeadais an Aontais a chosaint trí bhearta comhréireacha, lena n-áirítear trí neamhrialtachtaí, an chalaois san áireamh, a chosc, a bhrath, a cheartú agus a imscrúdú, cistí a cailleadh, a íocadh go mícheart nó a úsáideadh go mícheart, a ghnóthú agus, i gcás inarb iomchuí, pionóis riaracháin a fhorchur.

---

²⁹ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

³⁰ Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 883/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Meán Fómhair 2013 maidir le himscrúduithe arna ndéanamh ag an Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1073/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (Euratom) Uimh. 1074/1999 ón gComhairle (IO L 248, 18.9.2013, lch. 1)

³¹ Rialachán (CE, Euratom) Uimh. 2988/95 an 18 Nollaig 1995 ón gComhairle maidir le leasanna airgeadais na gComhphobal Eorpach a chosaint (IO L 312, 23.12.95, lch.1).

³² Rialachán (Euratom, CE) Uimh. 2185/96 ón gComhairle an 11 Samhain 1996 maidir le seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair arna ndéanamh ag an gCoimisiún chun leasanna airgeadais na gComhphobal Eorpach a chosaint i gcoinne na calaoise agus neamhrialtachtaí eile (IO L 292, 15.11.1996, lch. 2).

³³ Rialachán (AE) 2017/1939 ón gComhairle an 12 Deireadh Fómhair 2017 lena gcuirtear chun feidhme comhar feabhsaithe maidir le bunú Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ("OIPE") (IO L 283, 31.10.2017, lch. 1).

Go háirithe, i gcomhréir le Rialachán (Euratom, CE) Uimh. 2185/96 agus (AE, Euratom) Uimh. 883/2013, féadfaidh an Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair, d'fhonn a shuí ar tharla calaois, éilliú nó aon ghníomhaíocht neamhdhleathach eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais. I gcomhréir le Rialachán (AE) 2017/1939, féadfaidh Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ("OIPE") cionta in aghaidh leasanna airgeadais an Aontais a imscrúdú agus a ionchúiseamh, de réir mar a fhoráiltear dó i dTreoir (AE) 2017/1371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³⁴. I gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais, ní mór d'aon duine nó d'aon eintiteas a fhaigheann cistí ón Aontas comhoibriú go hiomlán i gcosaint leasanna airgeadais an Aontais, agus na cearta agus an rochtain is gá a thabhairt don Choimisiún, do OLAF, do OIPE i dtaca leis na Ballstáit sin atá rannpháirteach sa chomhar feabhsaithe de bhun Rialachán (AE) 2017/1939 agus do Chúirt Iniúchóirí na hEorpa (CIE) agus ní mór dó a áirithiú go dtabharfaidh aon tríú páirtithe a bheidh páirteach i gcur chun feidhme cistí de chuid an Aontais cearta coibhéiseacha.]

[(32a) Féadfaidh tríú tíortha ar comhaltaí iad den Limistéar Eorpach Eacnamaíoch (LEE) a bheith rannpháirteach i gclár de chuid an Aontais faoi chuimsiú an chomhair arna bhunú faoin gComhaontú ar an Limistéar Eorpach Eacnamaíoch³⁵, ina ndéantar foráil do chur chun feidhme na gclár le cinneadh faoin gComhaontú sin. Is ceadmhach do thríú tíortha a bheith rannpháirteach freisin ar bhonn ionstraimí dlí eile. Ba cheart foráil shonrach a thabhairt isteach sa Rialachán seo chun na cearta agus an rochtain is gá a thabhairt don oifigeach údarúcháin atá freagrach, do OLAF agus do CIE chun a n-inniúlachtaí faoi seach a fheidhmiú ar dhóigh chuimsitheach.]

---

³⁴ Treoir (AE) 2017/1371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Iúil 2017 maidir leis an gcomhrac in aghaidh na calaoise ar leasanna airgeadais an Aontais trí bhíthin an dlí choiriúil (IO L 198, 28.7.2017, lch. 29).

³⁵ IO L 1, 3.1.1994, lch. 3.

- (33) De bhun [tagairt le nuashonrú de réir cinneadh nua maidir le tíortha agus críocha thar lear: Airteagal 94 de Chinneadh 2013/755/AE ón gComhairle³⁶], tá daoine agus eintitis atá lonnaithe i dtíortha agus críocha thar lear incháilithe do chistiú faoi réir rialacha agus chuspóirí an Chláir agus faoi réir aon socrú féideartha is infheidhme maidir leis an mBallstát lena mbaineann an tír nó an chríoch ábhartha thar lear.
- (34) De bhun mhíreanna 22 agus 23 de Chomhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr, is gá meastóireacht a dhéanamh ar an gClár seo ar bhonn faisnéis arna bailiú trí cheanglais tuairiscithe agus faireacháin shonracha, agus ró-rialáil agus ualach riaracháin, ar na Ballstáit agus ar thairbhíthe faoin gClár, go háirithe, á seachaint san am céanna. Ar na ceanglais sin is féidir a áireamh, i gcás inarb iomchuí, táscairí intomhaiste mar bhonn chun meastóireacht a dhéanamh ar éifeachtaí an Chláir ar an talamh.
- (35) Chun a bheith in ann táscairí na gconairí tionchair a fhorlíonadh nó a leasú, i gcás ina meastar gur gá, ba cheart an chumhacht chun gníomhartha a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 290 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a tharmligean chuig an gCoimisiún. Tá sé tábhachtach, go háirithe, go rachadh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin iomchuí le linn a chuid oibre ullmhúcháin, lena n-áirítear ar leibhéal na saineolaithe, agus go ndéanfar na comhairliúcháin sin i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach maidir le Reachtóireacht Níos Fearr an 13 Aibreán 2016. Go sonrach, chun rannpháirtíocht chomhionann in ullmhú na ngníomhartha tarmligthe a áirithiú, faigheann Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle na doiciméid uile ag an am céanna leis na saineolaithe sna Ballstáit, agus bíonn rochtain chórasach ag a gcuid saineolaithe ar chruinnithe ghrúpaí saineolaithe an Choimisiúin a bhíonn ag déileáil le hullmhú na ngníomhartha tarmligthe.
- (36) A bhuí le comhleanúnachas agus sineirgí idir an clár Fís Eorpach agus Clár Spáis an Aontais Eorpaigh, déanfar earráil spáis Eorpach a chothú a bheidh nuálach agus iomaíoch ar an leibhéal domhanda; neamhspleáchas na hEorpa a atreisiú maidir le rochtain ar an spás agus leas a bhaint as an spás i dtimpeallacht slán, sábháilte; agus ról na hEorpa mar ghníomhaí domhanda a neartú. Tacóidh sonraí agus seirbhísí a chuirfear ar fáil leis an gClár Spáis le taighde den scoth, réitigh cheannródaíocha agus úsáideoirí iartheachtacha a chur i gcrích sa chlár Fís Eorpach.

---

³⁶ Cinneadh 2013/755/AE ón gComhairle an 25 Samhain 2013 maidir le comhlachas na dtíortha agus na gcríoch thar lear leis an Aontas Eorpach (an Cinneadh maidir le Comhlachas Thar Lear) (IO L 344, 19.12.2013, lch. 1).

- (36a) A bhuí le comhleanúnachas agus sineirgí idir an clár Fís Eorpach agus an clár Erasmus cothófar glacadh torthaí taighde trí ghníomhaíochtaí oiliúna, scaipfear meon nuálaíochta ar an gcóras oideachais agus áiritheofar go mbeidh ghníomhaíochtaí oideachais agus oiliúna ag brath ar na ghníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta is nuashonraithe. Maidir leis an méid sin, i ndiaidh na ngníomhaíochtaí píolótacha a seoladh faoin gclár Erasmus+ 2014-20 ar na hOllscoileanna Eorpacha, déanfaidh an clár Fís Eorpach, i gcás inarb iomchuí, ar bhealach sineirgeach, an tacaíocht a thugann an clár ERASMUS do na hOllscoileanna Eorpacha a chomhlánú.
- (37) Ní mór do na rialacha don rannpháirtíocht agus leathadh léiriú leordhóthanach a thabhairt ar riachtanais an Chláir, agus na hábhair inní agus moltaí arna ndéanamh ag na geallsealbhóirí agus na saineolaithe éagsúla, le linn na meastóireachta eatramhaí a rinneadh ar an gclár Fís 2020, á gcur san áireamh.
- (38) Le comhrialacha ar fud an Chláir, ba cheart creat comhleanúnach a áirithiú a éascódh rannpháirtíocht i gcláir a fhaigheann tacaíocht airgeadais ó bhuiséad an Chláir, lena n-áirítear rannpháirtíocht i gcláir a bhíonn á mbainistiú ag comhlachtaí cistiúcháin amhail EIT, comhghnóthais nó aon struchtúr eile faoi Airteagal 187 CFAE, agus rannpháirtíocht i gcláir a ghabhann na Ballstáit ar láimh de bhun Airteagal 185 CFAE. Ba cheart a bheith in ann rialacha sonracha a ghlacadh ach ní mór eisceachtaí a theorannú do na cásanna sin a bhfuil fíorghá leo agus a bhfuil bonn cirt leo mar is iomchuí.
- (39) Le ghníomhaíochtaí a thagann faoi raon feidhme an Chláir seo ba cheart na cearta bunúsacha a urramú agus cloí leis na prionsabail atá luaite i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh go háirithe. Ba cheart do ghníomhaíochtaí den sórt sin a bheith i gcomhréir le gach oibleagáid dhlíthiúil, lena n-áirítear an dlí idirnáisiúnta agus le gach cinneadh ábhartha ón gCoimisiún, amhail fógra an 28 Meitheamh 2013³⁷, agus le prionsabail eiticíúla, lena n-áirítear aon sárú sláine taighde a sheachaint. Ba cheart Airteagal 13 CFAE a chur san áireamh freisin i ngníomhaíochtaí taighde agus ba cheart úsáid ainmhithe sa taighde agus sa tástáil a laghdú d'fhonn deireadh a chur le húsáid ainmhithe faoi dheoidh³⁸.

³⁷ IO C 205, 19.7.2013, lch. 9.

³⁸ tagairt don ráiteas ó COM maidir le cistiú ón Aontas le haghaidh taighde ar ghaschealla suthacha daonna don chlár Fís Eorpach (fonóta le scríosadh sa leagan críochnaitheach).

- (40) I gcomhréir le cuspóirí an chomhair idirnáisiúnta a leagtar amach in Airteagal 180 agus Airteagal 186 CFAE, ba cheart rannpháirtíocht eintiteas dlíthiúil atá bunaithe i dtríú tíortha agus rannpháirtíocht eagraíochtaí idirnáisiúnta a chur chun cinn. Ba cheart cur chun feidhme an Chláir a bheith i gcomhréir leis na bearta a glacadh i gcomhréir le hAirteagail 75 agus 215 CFAE agus i gcomhréir leis an dlí idirnáisiúnta. [I gcás gníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, uathrialachas nó slándáil an Aontais, féadfar rannpháirtíocht i ngníomhaíochtaí sonracha an Chláir a bheith teoranta d'eintitis atá bunaithe sna Ballstáit amháin, nó d'eintitis atá bunaithe i dtíortha comhlachaithe áirithe nó i dtríú tíortha eile maille leis na Ballstáit.]
- (41) Agus aitheantas á thabhairt don athrú aeráide mar cheann de na dúshláin is mó roimh an domhan agus roimh an tsochaí agus mar léiriú ar a thábhachtaí atá sé dul i ngleic leis an athrú aeráide i gcomhréir le gealltanais an Aontais chun Comhaontú Pháras agus Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe a chur chun feidhme, beidh an Clár sin ina chabhair chun na gníomhaíochtaí ar son na haeráide a phríomhshruthú agus an sprioc fhoriomlán go gcaithfear [25 %] de chaiteachas bhuiséad an Aontais mar thacaíocht do chuspóirí aeráide a bhaint amach. Déanfar príomhshruthú aeráide a chomhtháthú ar bhealach leormhaith san ábhar taighde agus nuálaíochta agus cuirfear an méid sin i bhfeidhm ag gach céim den timthriall taighde³⁹.
- (41a) I gcomhthéacs na conaire tionchair a bhaineann leis an aeráid, tuairisceoidh an Coimisiún ar aschuir, ar nuálaíochtaí agus ar éifeachtaí comhiomlánaithe measta na dtionscadal a bhaineann leis an aeráid, lena n-áirítear iad a thuairisciú de réir cuid den Chlár agus de réir an mhodha cur chun feidhme. San anailís sin, ba cheart don Choimisiún costais agus sochair fhadtéarmacha do saoránaigh an Aontais a chur san áireamh a bhaineann leis an ngeilleagar, leis an tsochaí agus leis an gcomhshaol, ar costais agus sochair iad atá mar thoradh ar ghníomhaíochtaí an Chláir, lena n-áirítear leas a bhaint as réitigh nuálacha maidir le maolú ar an athrú aeráide agus oiriúnú dó, tionchair mheasta ar phoist agus ar chruthú cuideachtaí, fás eacnamaíoch agus iomaíochas, fuinneamh glan, sláinte agus folláine (cáilíocht an aeir, na hithreach agus an uisce san áireamh). Ba cheart na torthaí ón anailís tionchair sin a chur ar fáil don phobal, torthaí a dhéanfar a mheasúnú i gcomhthéacs spriocanna aeráide agus fuinnimh an Aontais agus ba cheart an t-aiseolas a úsáid sa phróiseas pleanála straitéisí ina dhiaidh sin agus sna cláir oibre a bheidh ann amach anseo⁴⁰.
- (41b) I gcomhréir leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe, ba cheart do ghníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a bheith ina gcabhair chun an bhithéagsúlacht a chaomhnú agus a athchóiriú.

---

³⁹ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

⁴⁰ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (43) D'fhéadfadh úsáid réamheolais íogair nó rochtain ag daoine neamhúdairithe ar thorthaí íogaire tionchar neamhfhabhrach a bheith aige ar leasanna an Aontais nó leas Ballstáit amháin nó níos mó. Dá bhrí sin ba cheart láimhseáil sonraí rúnda agus faisnéis rúnaicmithe a rialú le dlíthe ábhartha uile an Aontais, lena n-áirítear rialacha inmheánacha na nInstitiúidí, amhail Cinneadh (AE, Euratom) 2015/444 ón gCoimisiún, ina leagtar síos na forálacha maidir le rialacha slándála chun faisnéis rúnaicmithe an Aontais Eorpaigh a chosaint.
- (44) Is gá na coinníollacha íosta rannpháirtíochta a bhunú, mar riail ghinearálta faoinar cheart eintiteas dlíthiúil amháin ar a laghad ó Bhallstát a bheith san áireamh sa chuibhreannas, agus i ndáil le sainiúlachtaí na gcineálacha gníomhaíochtaí ar leith faoin gClár araon.
- (45) Is iomchuí téarmaí agus coinníollacha a bhunú maidir le cistiú ón Aontas a sholáthar do rannpháirtithe i ngníomhaíochtaí faoin gClár. Ba cheart deontais a chur chun feidhme agus gach cineál ranníocaíochta a leagtar amach sa Rialachán Airgeadais á gcur san áireamh, cnapshuimeanna, rátaí comhréidhe nó costais aonaid san áireamh, d'fhonn leanúint den simpliú. Leis an gcomhaontú deontais ba cheart cearta agus oibleagáidí na dtairbhíthe a bhunú, lena n-áirítear ról agus cúraimí an chomhordaitheora, i gcás inarb infheidhme. Ba cheart dlúthchomhar le saineolaithe na mBallstát a áirithiú agus na comhaontuithe deontais samplacha á dtarraingt suas agus i gcás ina ndéanfar aon mhodhnú suntasach orthu.
- (46) Déantar tagairt do na rátaí aisíocaíochta a luaitear sa Rialachán seo mar uasrátaí chun prionsabal an chómhaoinithe a chomhlíonadh. Is féidir rátaí cistiúcháin níos ísle a shocrú agus an Clár á chur chun feidhme i gcásanna cuí-réasúnaithe agus sna cásanna sin amháin.
- (47) I gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais, ba cheart, trí bhíthin an Chláir, bonn a sholáthar le haghaidh glacadh níos forleithne le gnáthchleachtais cuntasaíochta costála na dtairbhíthe i ndáil le costais phearsanra agus costais aonaid le haghaidh earraí agus seirbhísí arna sonrascadh go himmheánach (lena n-áirítear na costais sin le haghaidh bonneagair mhóra thaighde mar a thuigtear iad faoin gclár Fís 2020). Úsáid costais aonaid le haghaidh earraí agus seirbhísí arna sonrascadh go himmheánach agus arna ríomh i gcomhréir le gnáthchleachtais cuntasaíochta costála na dtairbhíthe ina mbeidh costais dhíreacha agus costais indíreacha iarbhír, ba cheart é sin a bheith ina rogha a d'fhéadfadh na tairbhíthe uile a dhéanamh. I ndáil leis sin, ba cheart an deis a bheith ag tairbhíthe costais indíreacha iarbhír arna ríomh ar bhonn scálaí ranníocaíochtaí a chur san áireamh sna costais aonaid sin le haghaidh earraí agus seirbhísí arna sonrascadh go himmheánach⁴¹.

---

⁴¹ Cuid den chomhthuisceant le Parlaimint na hEorpa.

- (48) Ba cheart simpliú breise a dhéanamh ar an gcóras reatha d'aisíocaíocht na gcostas pearsanra iarbhír, ag tógáil ar an gcur chuige um luach saothair bunaithe ar thionscadail a forbraíodh faoin gclár Fís 2020 agus é a ailíniú tuilleadh leis an Rialachán Airgeadais, a bhfuil d'aidhm aige an bhearna luach saothair idir taighdeoirí AE atá páirteach sa Chlár a laghdú⁴².
- (49) Tá sé léirithe gur sásra tábhachtach cosanta atá sa Chiste um Ráthaíocht Rannpháirtithe a bunaíodh faoin gclár Fís 2020 agus a ndéanann an Coimisiún bainistiú air, agus maolaítear leis na rioscaí a bhaineann leis na méideanna atá dlite agus nár aisíoc rannpháirtithe mainneachtana. Dá bhrí sin, ba cheart leanúint ar aghaidh leis an gCiste um Ráthaíocht Tairbhíthe, a athainmníodh mar an Sásra Árachais Fhrithpháirtigh ("an Sásra"), agus é a mhéadú go comhlachtaí cistiúcháin eile, go háirithe go tionscnaimh de bhun Airteagal 185 CFAE. Ba cheart an Sásra a oscailt do thairbhíthe aon chlár eile Aontais arna bhainistiú go díreach nó go hindíreach.
- (50) Ba cheart rialacha maidir le saothrú agus leathadh torthaí a leagan síos chun a áirithiú go ndéanann na rannpháirtithe na torthaí sin a chosaint, a shaothrú agus a leathadh de réir mar is iomchuí. Ba cheart níos mó béime a chur ar shaothrú na dtorthaí agus ba cheart don Choimisiún na deiseanna sin do thairbhíthe a shainaithint agus cuidiú leis an leas is mó is féidir a bhaint astu le go bhféadfaidh na tairbhíthe torthaí a shaothrú, go háirithe san Aontas. Maidir le torthaí a shaothrú, ba cheart iad a mheas i gcomhthéacs phrionsabail an chláir seo, lena n-áirítear an nuálaíocht a chur chun cinn san Aontas agus an Limistéar Eorpach Taighde a neartú⁴³.

---

⁴² Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

⁴³ Cuid den chomhthuiscint le Parlaimint na hEorpa.

- (51) Ba cheart na príomheilimintí den chóras meastóireachta agus roghnúcháin tograí ón gclár a bhí ann roimhe, an clár Fís 2020, a leag béim ar leith ar an mbarr feabhais, a choinneáil. Ba cheart leanúint de thograí a roghnú bunaithe ar an meastóireacht a rinne saineolaithe neamhspleácha. Ba cheart don Choimisiún leanúint de bheith ag spreagadh breathnóirí neamhspleácha a bheith rannpháirteach sa phróiseas meastóireachta, i gcás inarb infheidhme. Maidir le gníomhaíochtaí threo-aimsitheoir EIC, misin agus i gcásanna eile a bhfuil údar cuí leo, féadfar a riachtanaí atá sé comhleanúnachas foriomlán na punainne tionscadal a áirithiú a chur san áireamh, ar choinníoll go mbeidh na tairseacha is infheidhme sáraithe ag na tograí tionscadal. Ba cheart na cuspóirí agus na nósanna imeachta chun an méid sin a dhéanamh a fhoilsiú roimh ré. I gcomhréir le hAirteagal 200 (7) den Rialachán Airgeadais, ba cheart do na hiarratasóirí aiseolas a fháil ar an meastóireacht ar a dtogra, go háirithe, i gcás inarb infheidhme, na cúiseanna lena dhiúltú.
- (52) Ba cheart trasiontaoibh chórasach ar iniúchtaí agus measúnuithe atá ag cláir eile de chuid an Aontais a chur chun feidhme i gcomhréir le hAirteagail 126 agus 127 den Rialachán Airgeadais do gach cuid den chlár, i gcás inar féidir, chun an t-ualach riaracháin ar thairbhíthe chistí an Aontais a laghdú. Ba cheart foráil a dhéanamh maidir le trasiontaoibh go sainráite trí ghnéithe eile den phróiseas um dearbhú a chur san áireamh, amhail iniúchtaí ar chórais agus ar phróisis.
- (53) Ba cheart dul i ngleic le dúshláin shonracha i réimse an taighde agus na nuálaíochta le duaiseanna, lena n-áirítear trí dhuaiseanna coiteanna nó comhdhuaiseanna i gcás inarb iomchuí, arna n-eagrú ag an gCoimisiún nó ag an gcomhlacht cistiúcháin i gcomhar le comhlachtaí eile de chuid an Aontais, tíortha comhlachaithe, tríú tíortha, eagraíochtaí idirnáisiúnta nó eintitis dhlítheanacha neamhbhrabúsacha.
- (54) Na cineálacha maoiniúcháin agus na modhanna cur chun feidhme a úsáidfeadh faoin Rialachán seo, is ar bhonn a fhóna atá siad ó thaobh cuspóirí sonracha na ngníomhaíochtaí a bhaint amach agus torthaí a thabhairt a roghnófar iad, agus aird á tabhairt, go háirithe, ar chostais rialuithe, ar an ualach riaracháin, agus ar na rioscaí a mheastar a thiocfadh de neamh-chomhlíonadh. Maidir le deontais, áireofar leis seo breithniú ar úsáid cnapshuimeanna, rátaí comhréidh agus ar scálaí costas aonaid.

IARSCRÍBHINN IV
SINEIRGÍ LE CLÁIR EILE

Chun an leas is mó is féidir a bhaint as tionchar an taighde agus na nuálaíochta ar an tsochaí, ar an gcomhshaol agus ar an ngeilleagar trí chéile agus chun rannchuidiú le cuspóirí an Aontais a bhaint amach, ní mór do chláir chistiúcháin an Aontais a bheith comhleanúnach agus feidhmiú i sineirgíocht le chéile.

Is ar chomhlántacht idir ceapadh agus cuspóirí clár a bhíonn sineirgí bunaithe agus ar chomhoiriúnacht na rialacha agus na bpróiseas airgeadais ar leibhéal an chur chun feidhme. Ní bhainfear úsáid as cistiú ó Fís Eorpach ach amháin chun gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a mhaoiniú. Áiritheofar le Próiseas na Pleanála Straitéisí go ndéanfar na tosaíochtaí do chláir chistiúcháin éagsúla de chuid an Aontais a ailíniú agus go mbeidh roghanna cistiúcháin comhleanúnacha ann ag céimeanna éagsúla den timthriall taighde agus nuálaíochta. Bainfidh misin agus comhpháirtíochtaí tairbhe as sineirgí le cláir agus beartais chistiúcháin eile de chuid an Aontais, mar aon le nithe eile.

Déanfar imlonnú torthaí taighde agus réiteach nuálach arna bhforbairt faoin gClár Réime a éascú le tacaíocht ó chláir chistiúcháin eile de chuid an Aontais, go háirithe trí straitéisí leata agus saothraithe, aistriú eolais, foinsí cistiúcháin chomhlántaigh charnaigh agus bearta beartais a ghabhann leo.

Bainfidh cistiú le haghaidh gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta leas as rialacha comhchuibhithe a cheaptar chun breisluach an Aontais a áirithiú, forluí le cláir éagsúla an Aontais a sheachaint agus chun an éifeachtúlacht agus an simpliú riaracháin is mó is féidir a bhaint amach.

Leagtar amach, ar bhealach níos mionsonraithe, sna míreanna thíos, conas a bheidh feidhm ag na sineirgí sin idir an Clár Réime agus na cláir éagsúla de chuid an Aontais.

1. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CETRT) agus leis an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) (Comhbheartas talmhaíochta - CBT) an méid seo a leanas:
  - (a) go ndéanfar riachtanais taighde agus nuálaíochta na hearnála talmhaíochta agus na limistéar tuaithe san Aontas a shainaithint, mar shampla faoin gComhpháirtíocht Eorpach um Nuálaíocht (CEN) maidir le "táirgiúlacht agus inbhuanaitheacht talmhaíochta"⁴⁴ agus go gcuirfear san áireamh iad i bpróiseas pleanála straitéisí an Chláir Réime agus sna cláir oibre;
  - (b) go mbainfidh CBT an úsáid is fearr as torthaí taighde agus nuálaíochta agus go gcuirfidh sé úsáid, cur chun feidhme agus cur in úsáid na réiteach nuálach chun cinn, lena n-áirítear iad sin a thagann as tionscadail a chistítear leis na Cláir Réime um thaighde agus nuálaíocht agus as an gComhpháirtíocht Eorpach um Nuálaíocht "Táirgiúlacht agus Inbhuanaitheacht Talmhaíochta";
  - (c) go dtacóidh CETFT le glacadh agus leathadh eolais agus réiteach a thagann as torthaí an Chláir Réime a mbeidh earnáil feirmeoireachta níos dinimiciúla agus deiseanna nua i dtaca le forbairt na gceantar tuaithe ann dá mbarr.
2. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh (CEMI) an méid seo a leanas:
  - (a) go mbeidh dlúthnasc idir an Clár Réime agus CEMI toisc go ndéanfar riachtanais taighde agus nuálaíochta an Aontais i réimse an bheartais mhuirí chomhtháite a chur san áireamh i bpróiseas pleanála straitéisí an Chláir Réime;

---

⁴⁴ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle maidir leis an gComhpháirtíocht Eorpach um Nuálaíocht 'Táirgiúlacht agus Inbhuanaitheacht Talmhaíochta' (COM(2012) 79 final).

(b) go dtacóidh CEMI le soláthar céimneach teicneolaíochtaí úra agus táirgí, próiseas agus seirbhísí nuálacha, go háirithe iad siúd a thagann ón gClár Réime i réimse an bheartais mhara agus i réimse an bheartais mhuirí; go gcuirfidh CEMI bailiú, próiseáil agus faireachán sonraí ar an láthair chun cinn freisin agus go ndéanfaidh sé gníomhaíochtaí ábhartha a dtacaítear leo faoin gClár Réime a leathadh, rud a rannchuideoidh ina dhiaidh sin leis an gComhbheartas Iascaigh, le Beartas Muirí an Aontais agus le Rialachas Idirnáisiúnta na nAigéan a chur chun feidhme.

3. Áiritheoidh sineirgí le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) an méid seo a leanas:

- (a) go dtacóidh socruithe le haghaidh cistiú comhlántach carnach ó CFRE agus ón gClár Réime le gníomhaíochtaí a dhúnann an bhearna go háirithe idir straitéisí um speisialtóireacht chliste agus barr feabhais sa taighde agus nuálaíocht, lena n-áirítear cláir chomhphárteacha thrasréigiúnacha/thrasnáisiúnta agus Bonneagair Thaighde uile-Eorpacha, chun an Limistéar Eorpach Taighde a neartú agus chun rannchuidiú leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe;
- (b) go ndíreoidh CFRE, i measc nithe eile, ar éiceachórais taighde agus nuálaíochta réigiúnacha agus áitiúla a fhorbairt agus a neartú agus ar an gclaochlú tionsclaíoch, lena n-áirítear tacaíocht le fothú acmhainneachtaí taighde agus nuálaíochta agus le glacadh torthaí agus le soláthar céimneach teicneolaíochtaí úra agus réiteach nuálach atá neamhdhíobhálach don aeráid ó na Cláir Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht trí CFRE.

4. Áiritheoidh sineirgí le Ciste Sóisialta na hEorpa+ (CSE+) an méid seo a leanas:

- (a) gur féidir le CSE+ curaclaim nuálacha a dtacaíonn an Clár Réime leo a phríomhshruthú agus a mhéadú ó thaobh scála, trí chláir náisiúnta nó réigiúnacha, chun na scileanna agus na hinniúlachtaí is gá d'éilimh an mhargaidh saothair a bhíonn ag síorathrú a thabhairt do dhaoine;

- (b) gur féidir na socruithe don chistiú comhlántach ó CSE+ a úsáid chun tacú le gníomhaíochtaí lena gcuirtear forbairt an chaipitil dhaonna sa taighde agus nuálaíocht chun cinn, d'fhonn an Limistéar Eorpach Taighde a neartú;
  - (c) go ndéanfaidh Ciste Sóisialta na hEorpa+ teicneolaíochtaí nuálacha agus samhlacha nua gnó agus réitigh nua tráchtála, go háirithe iad siúd a thagann as na Cláir Réime, a phríomhshruthú, chun rannchuidiú le córais sláinte nuálacha, éifeachtúla agus inbhuanaithe agus chun gur fusa do shaoránaigh na hEorpa cúram sláinte níos fearr agus níos sábháilte a rochtain.
5. Le sineirgí leis an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE), áireofar an méid seo a leanas:
- (a) go ndéanfar na riachtanais taighde agus nuálaíochta i réimse an iompair, i réimse an fhuinnimh agus san earnáil dhigiteach san Aontas Eorpach a shainaithint agus a shuíomh le linn phróiseas pleanála straitéisí an Chláir Réime;
  - (b) go dtacóidh SCE le soláthar céimneach agus cur in úsáid ar mhórsála na dteicneolaíochtaí agus réiteach nuálach nua i réimse an iompair, i réimse an fhuinnimh agus sna bonneagair fhisiciúla dhigiteacha, go háirithe iad sin a thagann as na Cláir réime um thaighde agus um nuálaíocht;
  - (c) go ndéanfar malartú faisnéise agus sonraí idir an Clár Réime agus tionscadail SCE a éascú, go háirithe trí bhéim a leagan ar theicneolaíochtaí ón gClár Réime a bhfuil leibhéal ard ullmhachta don mhargadh ag baint leo a d'fhéadfaí a fhorbairt tuilleadh trí SCE.

6. Áiríteoidh sineirgí leis an gClár don Eoraip Dhigiteach (CED) an méid seo a leanas:
- (a) cé go dtagann roinnt réimsí téamacha a dtugtar aghaidh orthu leis an gClár Réime agus le CED le chéile, go mbeidh na cineálacha gníomhaíochtaí a dtabharfar tacaíocht dóibh, a n-aschuir ionchasacha agus a loighic idirghabhála, éagsúil agus comhlántach;
  - (b) go ndéanfar na riachtanais taighde agus nuálaíochta a bhaineann le gnéithe digiteacha a shainaithint agus a shuíomh le linn phróiseas pleanála straitéisí an Chláir Réime; áirítear leis sin taighde agus nuálaíocht le haghaidh na ríomhaireachta ardfeidhmíochta, na hintleachta saorga agus na cibearshlándála, lena gcomhcheanglaítear an ghné dhigiteach le teicneolaíochtaí cumasúcháin eile agus le nuálaíochtaí neamhtheicneolaíochta; tacú le méadú cuideachtaí trí nuálaíochtaí ceannródaíochta a thabhairt isteach (go leor acu a mbeidh teicneolaíochtaí digiteacha agus fisiciúla á gcur le chéile iontu); agus tacú le bonneagair thaighde dhigiteacha;
  - (c) go ndíreofar, le CED, ar acmhainní agus bonneagar digiteach ar mhórsála a fhothú sa Ríomhaireacht Ardfeidhmíochta, san Intleacht Shaorga, sa Chibearshlándáil agus in ardscileanna digiteacha ionas go mbeidh glacadh agus cur in úsáid forleathan ann ar fud na hEorpa i dtaca le réitigh dhigiteacha nuálacha bharrthábhachtacha, atá ann cheana nó a ndearnadh tástáil orthu, laistigh de chreat an Aontais i réimsí a bhaineann le leas an phobail (amhail sláinte, riarachán poiblí, an ceartas agus an t-oideachas) nó cliseadh margaidh (amhail digitiú gnó, go háirithe fiontair bheaga agus mheánmhéide); go gcuirfear CED chun feidhme go príomha trí infheistíochtaí comhordaithe agus straitéiseacha leis na Ballstáit, go háirithe trí sholáthar poiblí comhpháirteach, in acmhainní digiteacha atá le roinnt ar fud na hEorpa agus i mbearta uile-Aontais lena dtacaítear le hidir-inoibritheacht agus le caighdeánú mar chuid den phróiseas chun Margadh Aonair Digiteach a fhorbairt;
  - (d) go gcuirfear acmhainní agus bonneagair CED ar fáil don lucht taighde agus nuálaíochta, lena n-áirítear iad a chur ar fáil le haghaidh gníomhaíochtaí a fhaigheann tacaíocht ón gClár Réime, agus tástáil, turgnamhaíocht agus taisealbhadh thar gach earnáil agus disciplín san áireamh;

- (e) go ndéanfar na teicneolaíochtaí digiteacha úra arna bhforbairt tríd an gClár Réime a ghlacadh agus a chur in úsáid le CED de réir a chéile;
- (f) na tionscnaimh faoin gClár Réime le haghaidh forbairt curaclam scileanna agus inniúlachtaí, lena n-áirítear iad sin arna soláthar ag ionaid chomhlonnaithe Phobal Eolais agus Nuálaíochta-Digiteach de chuid na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht, go ndéanfar iad a chomhlánú le fothú acmhainneachta in ardscileanna digiteacha arna maoiniú faoin gClár don Eoraip Dhigiteach;
- (g) go mbeidh sásraí láidre comhordaithe ann don chlárscidealú straitéiseach agus go mbeidh nósanna imeachta oibriúcháin don dá chlár ann, agus go mbeidh seirbhísí ábhartha an Choimisiúin, ionadaithe na mBallstát chomh maith le dreamanna eile a mbaineann codanna éagsúla de na cláir faoi seach leo, bainteach leis na struchtúir rialachais atá acu.

7. Áiritheoidh sineirgí le Clár an Mhargaidh Aonair an méid seo a leanas:

- (a) go rachaidh Clár an Mhargaidh Aonair i ngleic le haon chliseadh margaidh a imríonn tionchar ar FBM, agus go gcuirfidh sé fiontraíocht agus cruthú agus fás cuideachtaí chun cinn. Tá comhleanúnachas ann idir Clár an Mhargaidh Aonair agus gníomhaíochtaí na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí a bheidh ann amach anseo le haghaidh cuideachtaí nuálacha, agus i réimse na seirbhísí tacaíochta le haghaidh FBManna chomh maith, go háirithe i gcásanna nach gcuireann an margadh maoiniú inmharthana ar fáil;
- (b) go bhfeidhmeoidh an Líonra Fiontar Eorpach, de bhreis ar struchtúir tacaíochta eile do FBManna (e.g. Pointí Teagmhála Náisiúnta, Gníomhaireachtaí Nuálaíochta), chun seirbhísí tacaíochta a chur ar fáil faoin gComhairle Nuálaíochta Eorpach.

8. Áiritheoidh sineirgí leis an gClár don Chomhshaol agus do Ghníomhú ar son na hAeráide (LIFE) an méid seo a leanas:

Go ndéanfar na riachtanais taighde agus nuálaíochta chun dul i ngleic le dúshláin chomhshaoil, aeráide agus fuinnimh laistigh den Aontas a shainnithint agus a shuíomh le linn phróiseas pleanála straitéisí an Chláir Réime. Leanfaidh an clár LIFE de bheith ag gníomhú mar chatalaíoch chun reachtaíocht agus beartas an Aontais maidir leis an gcomhshaol, leis an aeráid agus le gnéithe áirithe fuinnimh a chur chun feidhme, lena n-áirítear trí bhíthin glacadh torthaí taighde agus nuálaíochta ón gClár Réime agus iad a chur in úsáid ar an leibhéal náisiúnta agus (idir)réigiúnach, áit a bhféadfaidh siad aghaidh a thabhairt ar shaincheistanna comhshaoil, aeráide agus aistrithe. Go háirithe, leanfaidh an clár LIFE de shineirgí leis an gClár Réime a dhreasú trí bhónas a bhronnadh le linn na meastóireachta ar thograí ar gné díobh úsáid a bhaint as na torthaí ón gClár Réime. Tacóidh tionscadail gníomhaíochtaí caighdeánacha an chláir LIFE le teicneolaíochtaí nó modheolaíochtaí oiriúnacha a fhorbairt, a thástáil nó a chur os comhair an phobail chun beartas comhshaoil agus aeráide an Aontais a chur chun feidhme, ar féidir iad a úsáid ar mhórscála ina dhiaidh sin, arna gcistiú ó fhoinsí eile, cinn arna gcistiú ón gClár Réime san áireamh. Smaointe nua ceannródaíochta a d'fhéadfadh a bheith mar thoradh ar chur chun feidhme thionscadail an chláir LIFE, is féidir leis an gComhairle Nuálaíochta Eorpach de chuid an Chláir Réime tacú leis na smaointe sin a úsáid ar scála níos leithne agus a thráchtáil.

9. Áiritheoidh sineirgí leis an gclár Erasmus an méid seo leanas:

(a) go mbainfear úsáid as acmhainní atá curtha le chéile ón gClár Réime, lena n-áirítear ón Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht, agus ón gclár Erasmus chun tacú le gníomhaíochtaí atá dírithe ar institiúidí ardoideachais Eorpacha a neartú agus a nuachóiriú. Déanfaidh an Clár Réime comhlánú ar thacaíocht an chláir Erasmus do thionscnamh na nOllscoileanna Eorpacha, ina ghné taighde, i gcás inarb iomchuí. Beidh sin ina chuid de straitéisí nua comhpháirteacha lánpháirtithe inbhuanaithe fadtéarmacha i leith oideachais, taighde agus nuálaíochta atá bunaithe ar chineálacha trasdhisciplíneacha trasearnálacha chun triantán an eolais a chruthú;

- (b) go gcothóidh an Clár Réime agus an clár Erasmus comhtháthú an oideachais agus an taighde trí éascú d'institiúidí ardoideachais straitéisí coiteanna oideachais, taighde agus nuálaíochta a cheapadh agus a chur ar bun, chun na torthaí agus cleachtais taighde is déanaí a chur ar fáil mar bhonn eolais don teagaisc chun taithí gníomhach taighde a sholáthar do gach mac léinn agus gach ball foirne ardoideachais, go háirithe taighdeoirí, agus chun tacú le gníomhaíochtaí eile lena ndéantar an t-ardoideachas, an taighde agus an nuálaíocht a chomhtháthú.

10. Áiritheoidh sineirgí leis an gClár Spáis Eorpach an méid seo a leanas:

- (a) go ndéanfar na riachtanais taighde agus nuálaíochta san earnáil réamhtheachtach agus iartheachtach spáis san Aontas Eorpach, chomh maith leis an tairbhe a bhaineann an Chlár Spás Eorpach as, a a shaináithint agus a shuíomh mar chuid de phróiseas pleanála straitéisí an Chláir Réime; na gníomhaíochtaí taighde spáis arna gcur chun feidhme tríd an gclár Fís Eorpach, déanfar iad a chur chun feidhme agus aird á tabhairt ar sholáthar agus incháilitheacht eintiteas i gcomhréir le forálacha an Chláir Spáis, i gcás inarb iomchuí;
- (b) go n-úsáidfeair na sonraí agus seirbhísí spáis a chuirtear ar fáil mar earraí poiblí faoin gClár Spáis Eorpach chun réitigh cheannródaíocha a fhorbairt trí thaighde agus nuálaíocht, lena n-áirítear sa Chlár Réime, go háirithe maidir le hinbhuanaitheacht bia agus acmhainní nádúrtha, faireachán ar an aeráid, an t-atmaisféar, an ithir, an timpeallacht mhuirí agus chósta, cathracha cliste, soghluaiseacht nasctha agus uathoibríthe, an tslándáil agus bainistiú tubaistí;
- (c) go rannchuideoidh Seirbhísí um Rochtain ar Shonraí agus ar Fhaisnéis an chláir Copernicus leis an Néal Eorpach maidir leis an Eolaíocht Oscailte agus go ndéanfaidh siad rochtain taighdeoirí, eolaithe agus nuálaithe ar shonraí Copernicus a éascú dá bharr; beidh bonneagair thaighde, go háirithe líonraí breathnóireachta in situ, ina ngnéithe ríthábhachtacha den bhonneagar breathnóireachta in situ lena gcumasaítear seirbhísí Copernicus, agus bainfidh siad leas ina dhiaidh sin as an bhfaisnéis arna giniúint ag seirbhísí Copernicus.

11. Áiritheoidh sineirgí leis an Ionstraim maidir leis an gComharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta agus an Ionstraim um Chúnadh Réamhaontachais ('IPA III') an méid seo a leanas:
- (a) go ndéanfar na riachtanais taighde agus nuálaíochta i réimse na hIonstraime um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta agus i réimse IPA III a shainathint agus a shuíomh le linn phróiseas pleanála straitéisí an Chláir Réime, i gcomhréir leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe;
  - (b) go ndéanfar, le gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta an Chláir Réime, a bhfuil Tríú Tíortha rannpháirteach iontu, agus le gníomhaíochtaí spriocdhírthe comhair idirnáisiúnta, ailíniú agus comhleanúnachas a lorg le gníomhaíochtaí comhthreomhara i dtaca le dul i bhfód ar an margadh agus fothú acmhainneachta faoin NDICI agus IPA III, bunaithe ar shainmhíniú comhpháirteach ar riachtanais agus ar réimsí idirghabhála.
12. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste Slándála Inmheánaí agus leis an ionstraim um bainistiú teorainneacha mar chuid den Chiste um Bainistiú Comhtháite Teorainneacha an méid seo a leanas:
- (a) go ndéanfar na riachtanais taighde agus nuálaíochta i réimse na slándála agus i réimse an bhainistithe chomhtháite teorainneacha a shainathint agus a shuíomh le linn phróiseas pleanála straitéisí an Chláir Réime don taighde agus nuálaíocht;
  - (b) go bhféadfaidh an Ciste Slándála Inmheánaí agus an Ciste um Bainistiú Comhtháite Teorainneacha tacú le teicneolaíochtaí agus réitigh nuálacha úra a chur in úsáid, go háirithe iad siúd a thagann as na Cláir Réime um thaighde agus um nuálaíocht i réimse an taighde slándála.

13. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste InvestEU an méid seo a leanas:
- (a) leis an gClár Réime, go soláthrófar maoiniú cumaiscthe ón gclár Fís Eorpach agus ó EIC le haghaidh nuálaithe, arb é leibhéal ard riosca is saintréith dó agus nach gcuireann an margadh maoiniú inmharthana inbhuanaithe ábhartha ar fáil ina leith. San am céanna, leis an gClár Réime, tabharfar tacaíocht chun an chuid phríobháideach den mhaoiniú cumaiscthe a sholáthar agus a bhainistiú go héifeachtach trí chistí agus idirghabhálaithe a fhaigheann tacaíocht ó InvestEU agus ó dhreamanna eile;
  - (b) go ndéanfar ionstraimí airgeadais don taighde agus nuálaíocht agus do FBManna a ghrúpáil le chéile faoin gCiste InvestEU, go háirithe trí ionú téamach T&N tiomnaithe, agus trí tháirgí arna gcur in úsáid faoin ionú FBManna, rud a chuideodh le cuspóirí an Chláir a bhaint amach.
  - (c) go dtabharfar tacaíocht iomchuí, faoin gClár Réime, chun cabhrú le treo nua a thabhairt do thionscadail nach bhfuil oiriúnach do chistiú EIC i dtreo InvestEU, nuair is ábhartha
14. Le sineirgí leis an gCiste Nuálaíochta faoin Scéim Trádála Astaíochtaí (an 'Ciste Nuálaíochta'), áiritheofar an méid seo a leanas:
- (a) go ndéanfaidh an Ciste Nuálaíochta nuálaíocht a dhíriú go sonrach i dteicneolaíochtaí agus i bpróisis ísealcharbóin, lena n-áirítear gabháil agus úsáid charbóin atá sábháilte don chomhshaol agus a rannchuidíonn go suntasach le tionchair an athraithe aeráide a mhaolú, chomh maith le táirgí a úsáidtear in ionad cinn atá dian ó thaobh úsáid carbóin de, agus le cabhrú chun spreagadh a thabhairt le tionscadail a thógáil agus a oibriú arb é is aidhm dóibh CO₂ a ghabháil agus a stóráil go geolaíoch ar dhóigh atá sábháilte don chomhshaol, agus spreagadh a thabhairt freisin do theicneolaíochtaí nuálacha a bhaineann le fuinnimh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh;
  - (b) go dtabharfaidh an Clár Réime cistiú chun teicneolaíochtaí a fhorbairt agus a chur os comhair an phobail a bheidh in ann cuspóirí an Aontais maidir le dícharbónú, fuinneamh agus claochlú tionsclaíoch a bhaint amach, go háirithe trí ghníomhaíochtaí cholún 2 an Chláir;

- (c) go bhféadfaidh an Ciste Nuálaíochta, ar choinníoll go ndéanfar a chritéir roghnúcháin agus dhámhachtana a chomhlíonadh, tacú le céim taisealbhaidh tionscadal incháilithe a bhféadfadh tacaíocht a bheith faighte acu ó na Cláir Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht.

15. Áiritheoidh sineirgí le Clár Taighde agus Oiliúna Euratom an méid seo a leanas:

- (a) go bhforbrófar, leis an gClár Réime agus Clár Taighde agus Oiliúna Euratom, gníomhaíochtaí cuimsitheacha lena dtacaítear le hoideachas agus oiliúint (Gníomhaíochtaí Marie Skłodowska-Curie san áireamh) agus é mar aidhm leo scileanna ábhartha a chaomhnú agus a fhorbairt san Eoraip;
- (b) go bhforbrófar leis an gClár Réime agus Clár Taighde agus Oiliúna Euratom gníomhaíochtaí comhphárteacha taighde a bheidh dírithe ar ghnéithe cothrománacha den úsáid shlán shábháilte a bhaintear as feidhmeanna neamhchumhachta na radaíochta ianúcháin in earnálacha amhail an leigheas, an tionscal, an talmhaíocht, an spás, an t-athrú aeráide, an tslándáil agus ullmhacht i gcás éigeandála agus rannchuidiú na heolaíochta núicléiche.]⁴⁵

16. Rachaidh sineirgí leis an gCiste Eorpach Cosanta chun tairbhe do thaighde sibhialta agus cosanta, cé go mbeidh gníomhaíochtaí arna gcur i gcrích faoin gClár Réime seachas na gníomhaíochtaí a chumhdaítear faoin gCiste Eorpach Cosanta dírithe go heisiach ar fheidhmeanna sibhialta. Ní cheadófar dúbailt gan ghá.

---

⁴⁵ Faoi réir thoradh na caibidlíochta maidir leis an ngníomh dlí faoi seach.